Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 287. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ГРУДНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 29, 1977 No. 287. VOL. LXXXIV.

Більшість українців в Англії охоплені організаційно — каже в. о. голови СУБ І. Дмитрів

Під час зустрічі в УНС і „Свободі". На фото сидять (зліва): Андрій Соколик, ред. А. Драган, головний касир УНС пані Уляна Дячук, ред. Ілля Дмитрів, головний секретар УНС Володимир Сохан та ред. Любов Коленська. Стоять (зліва): ред. Ігор Длябога, головний організатор УНС Степан Гавриш та редактори Зенон Снилик, Василь Тершаковець та Володимир Левенець. В зустрічі не міг взяти участи головний предсідник Йосип Лисогір, бувши в тому часі поза Головною Канцелярією.

Джерзі Сити, Н. Дж. (в.л.) — „У нас 33,000 українців з того бодай 12,000 молоді, народженої вже поза Україною, що становить дві треті всієї громади, охоплені організаційним життям, але наші методи праці в багатьох відношеннях подібні до ваших, бо у нас однакові цілі й однакові завдання", — заявив гість з Европи, відомий політичний й суспільно-громадський діяч на терені Англії, а тепер діючий голова Союзу Українців у Великій Британії, ред. Ілля Дмитрів, в часі своїх відвідин і розмови з головними урядовцями Українського Народного Союзу та редакторами „Свободи". Гостя супроводжав в часі відвідин до Будівлі УНС в Джерзі Сити генеральний секретар ООЧСУ п. Андрій Соколик. Головною темою розмов були справи виховання україн-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Велика Громада попрощала у вічність св. п. мґра Євгена Лозинського

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — В середу, 21 грудня, ц. р., в пополудневих годинах, в часі великої дощевої зливи, поховано тут на православному цвинтарі св. Андрія сл. п. мґра Євгена Лозинського, члена Проводу Організації Українських Націоналістів-революціонерів, довголітного активного члена українських громадських організацій в Америці.

Похорон почався в год. 9-ій рано з похоронного заведення Петра Яреми в Ню Йорку до церкви св. Юра. Не зважаючи на погану погоду, біля 200 осіб взяло участь у відправах, а більшість з них супроводило Покійного в останню дорогу на цвинтар.

Заупокійну Службу Божу і Панахиду в церкві відправляли: о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, парох св. Юра, та о. д-р Роман Мірчук з Філядельфії. Біля домовини, яка була накрита синьо-жовтим та червоно-чорними прапорами, стояла почесна стійка, яку становили: Є. Курило, Я. Клим, М. Зацухний, Р. Малащук, Б. Качор і В. Мартинець. Усі названі були разом з сл. п. Євгеном Лозинським в різних концтаборах. Під час і після Служби Божої промовляли обидва отці.

На цвинтарі над свіжою могилою промовляли Ілля Дмитрів, діючий голова Союзу Українців Великої Британії, від Проводу ОУН-р і в імені

(Закінчення на ст. 6-ій)

Шість учасників похорону св. п. Е. Лозинського були поранені в автомобільному випадку

Байон, Н. Дж. — В середу 21 грудня о год. 11:45 рано, під час похоронної моторкади з церкви св. Юра в Ню Йорку на похорони св. п. мґр Евгена Лозинського на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, шість українців було покалічених в автомобільному випадку, як велике вантажне авто наїхало: розбило два особові авта в похоронній моторкаді на Ню Джерзі Тирнпайку біля Байону. Під цю пору, три особи ще перебувають в шпиталі.

Їдучи в правій лінії мостом цього супергайвею між Байоном і Нюарком похоронна моторкада хвилево зупинилася коли вантажне авто, шофер якого хотів оминути колону по правому боці, вдарив авто, що ним керував мґр Борис Потапенко, впихаючи його в авто, що ним керував ред. Ігор Длябога. Опісля вантажне авто ще раз вдарило обидва авта.

Імпакт зудару похилив мґра Потапенка так, що він головою розбив фронтову шибу авта, зазнавши при цьому покалічень голови, але лікарі не ствердили ушкодження чашки. Пасажира того ж авта, Андрія Прятку, 20 р., сила зудару перекинула з переднього сидження на заднє. Потапенко і Прятка були непритомні, як каретка поготівля забрала їх до шпиталю.

В другому авті, що ним керував ред. І. Длябога, найбільшого поранення зазнав відомий український співак-бас, Володимир Тисовський, 57 років. Його витягла поліція непритомного з авта і він все ще перебуває в непритомному стані в Байонському шпиталі. Лікарі ствердили, що у В. Тисовського є тяжке поранення мозґу і тріснена чашка.

Інший пасажир авта, Ярослав Клим, якому 66 років, має важко натягнені м'язи в плечах і є на лікування в тому самому шпиталі.

Ред. Длябогу і п. Соколика, після лікарської перевірки та першої помочі в шпиталі в Байоні, відпущено додому. Мґр Потапенка і А. Прятку перевезено з Байону до їх місцевих шпиталів — мґра Потапенка до шпиталя св. Клари в Ню Йорку і в понеділок його відпущено, а А. Прятку перевезено до шпиталя св. Барнабаса в Лівінґстоні, де він перебуває під опікою лікарів д-ра Любомира Кузьмака і д-ра Марка Олесницького.

Поліція продовжує слідство, щоб встановити відповідальність за цей випадок.

САДАТ І БЕҐІН НЕ ДІЙШЛИ ДО ПОРОЗУМІННЯ ЩОДО ПАЛЕСТИНСЬКИХ АРАБІВ

Каїр/Вашінгтон. — Не зважаючи на те, що ізраїльський прем'єр Менахем Беґін продовжив на день свої відвідини Єгипту, він і єгипетський президент Анвар ель-Садат не дійшли до порозуміння щодо розв'язки проблеми палестинських арабів і тому їхні дводенні наради в місті Ісмаілія, які відбувалися в неділю і понеділок, 25-го і 26-го грудня, закінчилися без проголошення спільної декларації відносно головних принципів щодо миру на Близькому Сході, хоча раніше обидві сторони були заявили, що така декларація буде оприлюднена. Проте, Беґін і Садат на пресовій конференції висловили переконання, що таки дійде до арабсько-ізраїльського порозуміння, хоча вже не твердили, що таке прозуміння наступить в „найближчому майбутньому".

Беґін під час історичних відвідин в Єгипті представив Садатові плян щодо повернення Єгиптові Сінайського півострова, але під умовою, що Ізраїль затримає „оборонний коридор" коло свого кордону. Ізраїль готовий також надати „внутрішню автономію" палестинським арабам на західньому березі ріки Йордан і біля міста Ґази, але ізраїльські військові частини залишилися б там надалі, щоб запевнити „безпеку Ізраїля".

Садат відкинув пропозицію Беґіна власне щодо автономії для палестинських арабів, бо Єгипет, як і решта арабського світу, вимагає, щоб Ізраїль цілком звільнив окуповані під час воєн арабські землі і щоб там була створена „палестинська батьківщина".

На пресовій конференції президент Садат заявив, що Беґін не запропонував жадних концесій щодо „головного питання, а саме, питання палестинських арабів". Він, однак, повідомив, що у висліді дводенних переговорів вирішено, що на каїрській підготовчій мировій конференції Ізраїль та Єгипет будуть представлені міністрами закордонних справ, замість дотеперішніми дещо нижчими урядовцями, як теж підтвердив, що створено дві комісії, політичну і військову, для продовження мирових переговорів. Політична комісія радитиме в Єрусалимі і її очолюватимуть міністри закордонних справ Ізраїля та Єгипту, а військова комісія засідатиме в Каїрі під головством міністрів оборони обох держав.

Садат і Беґін підкреслили, що їхні наради, як теж і каїрська підготовча конференція, не мають на меті довести до сепаратного миру між Єгиптом і Ізраїлем, а ціллю є підготовити шлях до поновного скликання Женевської конференції, на якій має бути встановлений „загальний арабсько-ізраїльський мир."

Прем'єр Беґін оцінив свою зустріч зі Садатом, яка була відповіддю на відвідини Садата Ізраїля, більш оптимістично ніж ізраїльський міністер закордонних справ Моше Даян, який брав участь у нарадах в Ісмаілії. Беґін заявив, що залишає Єгипет як „щасливий чоловік" та що переговори були „дуже успішні". Натомість Даян підкреслив, що залишилися „поважні розбіжності" між становищами Єгипту та Ізраїля.

Хоча Беґін і Садат повідомили, що знову зустрінуться „в недалекому майбутньому" і висловили надію, що таки дійде до арабсько-ізраїлсського замирення, то противники мирової ініціятиви Садата, зокрема Палестинська Визвольна Організація (ПВО) та члени уряду Сирії, вказують на факт, що під час переговорів у Ісмаілії прем'єр Беґін не погодився на концесії щодо розв'язки проблеми палестинських арабів та закидають Садатові, що він „співпрацює зі сіоністичними аґресорами".

Совєтський Союз, який разом зі ЗСА є співпредсідником Женевської конференції, але відмовився брати участь у каїрських нарадах, також неґативно оцінив переговори між Беґіном і Садатом. Совєтські газети „Правда" та „Ізвестія", офіціози совєтської компартії й уряду, твердять, що згадані переговори мають на меті довести до „сепаратного миру між Єгиптом і Ізраїлем" і перешкодити „загальному мирові на Близькому Сході". Ці твердження Совєтського Союзу вже кілька разів заперечили і Садат і Беґін.

Картер зменшив фонди на розбудову „пересувних ракет"

Вашінгтон. — Не зважаючи на те, що Департамент оборони, зокрема його голова Гарольд Бровн, як теж багато високих старшин збройних сил ЗСА твердять, що Америка мусить якнайшвидше розбудувати сітку „пересувних ракет" типу „М-Екс", щоб запобігти совєтській мілітарній перевазі, президент Джіммі Картер минулої неділі, 25-го грудня, вирішив обмежити фонди на розбудову цих ракет, твердячи, що якщо б американський уряд пішов за порадами Департаменту оборони, то це „перешкодило б переговорам з СССР" щодо загального обмеження стратегічної зброї, бо був би зліквідований дотеперішній „військовий балянс між ЗСА і Совєтським Союзом".

Інші речники Білого Дому додали, що Президент вирішив обмежити розбудову „пересувних ракет" до експерементального рівня також тому, що Департамент оборони „ще непевний відносно найкращої системи розміщення тих ракет".

Натомість речники Пентаґону твердять, що ЗСА мусять розбудувати систему „пересувних" ракет, які можна було б вистрілювати з будь-якого пункту в підземному тунелі і тому совєтам було б тяжче в них попадати, бо СССР до 1980-го року матиме вже так удосконалені міжконтиненталні ракети, що зможе попасти у майже всі „нерухомі" американські ракети. Крім того, працівники Департаменту оборони вказують на факт, що Совєтський Союз вже розбудував принаймні 100 своїх пересувних ракет, не рахуючись з можливою реакцією з боку ЗСА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВ. КОЛ. ВОЯКІВ УПА

Ірвінґтон. — 17 грудня тут відбулися Загальні Збори Відділу Товариства Колишніх Вояків УПА. До новообраної управи увійшли слідуючі старшини та вояки УПА (поминаючи військові ступені): інж. Богдан Мак — голова, Іван Іванчук — заступник голови на терен Ірвінґтону і околиці, Михайло Шевців — заступник голови на терен Трентону і околиці, Петро Лучка — заступник голови на терен Пассейку і околицю, Омелян Жулинський секретар, Василь Угринчук — касир, Володимир Юркевич — імпрезовий референт, вільні члени управи — І. Луків, І. Климко, С. Кметь і Ю. Кулик. Контрольна Комісія: А. Паньків, П. Батьків, С. Макар.

В СССР ДАЛІ НЕМА СВОБОДИ — ТВЕРДИТЬ „ФРІДОМ ГАВЗ"

Ню Йорк. — Неприбуткова організація „Фрідом Гавз", яка об'єднує консерватистів і лібералів та метою якої є „скріплення вільних суспільств", оприлюднила свій річний звіт про стан політичних і загальнолюдських прав у майже всіх країнах світу, стверджуючи, що хоча протягом минулого року стан цих прав поліпшився для однієї четвертої людства, зокрема тому, що в Індії, Еспанії, Португалії та інших державах привернено демократичні системи, то тільки одну третю з усіх країн світу можна зарахувати до „вільних країн", тобто до держав, в яких панує повна свобода, а решта належить до „частинно вільних" і „невільних".

Згідно з тим звітом, до категорії „вільних" зараховані ЗСА, Канада, Британія, Західня Німеччина, Франція та інші західньоевропейські держави, як теж Японія, Австралія, Нова Зеляндія і кілька південноамериканських країн, як Венесуеля, Колюмбія, „коммонвелт" Пуерто-Ріко та інші. До категорії „частинно вільних" належать такі країни, як Південно-Африканська Республіка, Кипр, Кувейт, Сирія, а до „невільних" зараховані Совєтський Союз і всі комуністичні держави Східньої Европи, як теж комуністичний Китай і Чіле, Арґентина, Парагвай, Уруґвай, Анґоля, Етіопія, Північна Корея, В'єтнам, Камбоджа, Ляос і ряд інших південно-американських, африканських і азійських держав.

Найновіший звіт „Фрідом Гавзу" стверджує, що виступи президента Джіммі Картера в обороні прав людини в цілому світі створили „сприятливу атмосферу" для поліпшення стану цих прав у ряді держав, а в деяких країнах це поліпшення безпосередньо можна завдячувати політиці уряду президента Картера.

„Українці не мають ні свободи, ані незалежности" — стверджує Солцберґер

Ню Йорк. — У коментарі під назвою „Країни вільних", поміщеному у „Ню Йорк Таймсі" за суботу, 24-го грудня, відомий коментатор С. Л. Солцберґер пише про постання ряду самостійних держав по цілому світі протягом останніх кількох десятиліть і стверджує, що у великій більшості з них існують тепер диктаторські режими, зокрема в Африці й Азії, додаючи, що інші народи, як „совєтські українці, киргизи чи грузини, як також узбеки в китайській провінції Сінкіянґ не мають ні свободи, ані незалежности."

У цьому коментарі Солцберґер стверджує, що заява великого президента ЗСА Абрагама Лінкольна, що „свобода є спадщиною всіх людей, в усіх країнах", не віддзеркалена сучасною дійсністю, бо навіть в таких вільних державах, як Еспанія та Британія баски, катальонці, шотляндці і валлійці не мають самостійности, а українці, киргизи, грузини і узбеки не тільки не мають самостійних держав, але також не втішаються політичними і громадськими свободами.

Американська Академія Наук заступається за Щаранського

Вашінґтон. — Всеамериканська Академія Наук опублікувала в суботу, 24-го грудня ц.р., заяву, у якій сказано, що Президія Академії, яку очолює Філіп Гандлер, вислала телеграму до генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Леоніда І. Брежнєва з проханням, що вона бажає вислати на процес Анатолія Щаранського своїх офіційних представників у характері опостерігачів. Покищо Президія Академії не одержала від Брежнєва чи його уряду ніякої відповіді. Совєтська преса, яка веде систематичну кампанію проти підсудного, закидаючи йому співпрацю з американською Центральною Розвідчою Аґенцією, передавання засекречених матеріялів співробітникам амбасади ЗСА в Москві і закордонним кореспондентам, що рівнається зі зрадою батьківщини, відкидає і атакує тих західніх оборонців, які виявили бажання взяти участь в процесі чи правно обороняти Щаранського, називаючи ці старання вмішуванням у внутрішні справи Совєтського Союзу. Про це „вмішування" говорив недавно у своєму коментарі Юрій Корнілов, голова Спілки совєтських правників, закидаючи урядові ЗСА „некомпетентність" „вмішування у не свої справи". В телеграмі Академії Наук ЗСА до Брежнєва між іншим говориться: „Широко поширена реакція на арешт і підготову процесу проти д-ра Анатолія Щаранського викликала також глибоке стурбування його колеґ в З'єднаних Стейтах Америки і поза ними, як також страх, що продовження акції проти нього може дуже пошкодити науковій співпраці з СССР". На спостерігачів на процес Ададемія Наук ЗСА запропонувала:

Леона Лібсона, професора права в Єльському університеті; Джорджа Флетчера, професора права в Каліфорнійському університеті; Алана Дершовіца, професора права Гарвардського університету; Дейвіда Базелона, головного суддю Федерального Апеляційного Суду у Вашінґтоні, і Деймона Кіта, суддю Федерального Апеляційного Суду 6-го дистрикту.

Надруковано „Абетку мужности" для допризовників у СССР

Покликаючись на закони нової совєтської конституції, яка „проголосила захист соціялістичної Батьківщини священним обов'язком кожного громадянина нашої країни, загальну військову повинність — законом,а військову служби в рядах Збройних Сил СССР — почесним обов'язком трудівників Країни Рад", в київській „Радянській Україні" автор статті „Абетка мужности" Л. Коваль інформує, що цього року з в-ва „Молодь" вийшов комплекс одинадцяти брошурок під спільним заголовком „Бібліотечка майбутнього воїна". Ця „абетка мужности" об'єднана однією темою, метою якої є „дати молодому сучаснику певне уявлення про військові спеціяльності, історію нашої армії, викликати у нього законне почуття гордости за могутність і непереможність воїнського духу". Бож Армія, як далі твердить автор — „плоть від плоті свого народу. З перших днів існування трудящі вважали і вважають військову службу справою почесною і відповідальною". Відтак автор доводить, якою то повагою і любов'ю завжди втішався прапор військової частини Збройних Сил СССР і якою то вірою в перемогу наділював він воїнів. Любов цю до прапора „необхідно виховувати" і автор вірить, що вона прийде, як „результат послідовно-навчальної роботи" цих брошурок.

ПОВІДОМЛЕННЯ З МОСКВИ ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВІСТКУ ПРО АРЕШТ ЛУК'ЯНЕНКА

„Ню Йорк Таймс" минулої суботи, 24-го грудня, в окремому повідомленні з Москви потвердив подану в надрукованій день раніше у „Свободі" вістку про заарештування агентами КҐБ в Чернігові вже п'ятого з черги члена київської Української Групи нагляду за виконанням Гельсінкських домовлень, 50-літнього правника Левка Лук'яненка. „Свобода" одержала раніше цю вістку від Української Центральної Інформаційної Служби в Торонті.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Москві Крег Вітні, інформує, що агенти КҐБ заарештували Левка Лук'яненка, члена Київської Групи нагляду за виконання Гельсінкської угоди, збільшуючи кількість усіх заарештованих членів цих Груп в Совєтському Союзі до 14-ти. Левко Лук'яненко, 50-річний адвокат, був арештований агентами КҐБ в Чернігові, як про це поінформувала кореспондента Оксана Мешко, інший член Гельсінкської групи в Україні, сформованої, як і інші групи в Москві, Ленінграді, Литві і Грузинській ССР в 1976 році для нагляду за виконанням Гельсінкської угоди в Совєтському Союзі, головно на відтинку прав людини та інших гуманітарних справ, які входять до „3 кошика" Гельсінкської Декларації. Крег Вітні дальше інформує, що президент Картер, як відомо, протестував, коли були заарештовані три керівники московської групи, а сами Анатолій Щаранський, Юрій Орлов і Александер Ґінсбурґ, але совєтські чинники продовжують підготовляти процес над усіма трьома, закидаючи їм, як у випадку Щаранського, зраду батьківщини. Чотири інші члени української Гельсінкської групи були раніше арештовані, — пише кореспондент Вітні. Двох з них — Миколу Руденка і Олексія Тихого засуджено на 7 і 10 років ув'язнення за „антисовєтську агітацію". Лук'яненка арештували правдоподібно за такі ж „проступки", згідно з заявою Оксани Мешко. „Ситуація для нас в Україні, — заявила Оксана Мешко американському кореспондентові, — є дуже критична". В інформації далі говориться, що Совєтський Союз стосує різні методи, щоб позбуватися активістів на відтинку оборони людських прав: одних змушує еміґрувати за кордон, інших ув'язнює з намаганням зменшити кількість Гельсінкських груп. Тільки 6 членів Групи, які діяли від самого початку, знаходяться ще на волі. Вільні члени групи, як також інші диседенти в Совєтському Союзі, роблять старання, щоб Европейська Конференція для справ безпеки і співробітництва, яка тепер відбувається в Београді, не кінчала своїх нарад аж до часу, поки усі члени Гельсінкських груп будуть звільнені з ув'язнення в СССР, Чехо-Словаччині й інших комуністичних країнах. Покищо Београдська конференція припинила свої наради у зв'язку зі святами, а делегати роз'їхались до своїх країн. Наради розпічнуться у другій половині січня 1978 року.

ХВОРИЙ МАРЧЕНКО ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОВЕДІНКИ ТАБОРОВИХ ВЛАСТЕЙ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — В українському самвидаві кружляють дві нові заяви українського політв'язня Валерія Марченка до таборових начальників, а також його переклади з творчости Едґара Лі Мастерса.

Марченко, 1947 року народження, журналіст; до часу арешту в червні 1973 року — літературний працівник редакції газети „Літературна Україна" в Києві. Арештований 26 червня 1973 року органами КҐБ був обвинувачуваний за статтею 62, ч. 1 Кримінального Кодексу УРСР та за статтею 63, ч. 1 КК Азербайджанської РСР. 29 грудня 1973 року судова колеґія в кримінальних справах Київського обласного суду (на відкритому засіданні) засудила його на шість років позбавлення волі у таборах суворого режиму та два роки заслання.

У вироці було сказано, що суд: „встановив, що В. Марченко, проживаючи в Києві, під впливом націоналістичних переконань, які склалися у нього в наслідок ознайомлення з нелеґальною антирадянською літературою та слуханням ворожих передач закордонних радіостанцій, неправильного сприймання окремих питань національної політики радянської держави... систематично займався ворожою радянському суспільству діяльністю..."

В заяві Марченка таборовим властям сказано:

„Начальникові медичної частини Тітову

Останньо стан мого здоров'я значно погіршився. В додатку до хронічного гломерулонефриту прийшов цистит і це приводить до частого виділювання мочі під час дня і 3-4 рази вночі. Маю постійні болі голови у зв'язку з повищеним тиском крови (155/110), мішки під очима, загальне ослаблення. Все ж таки я не одержую медичної допомоги. Від застриків питуітрину (?) я був змушений відмовитися через нереґулярність курсу — пропускав суботи, неділі, понеділки, а також в середині тижня, і я не є переконаний, що таке лікування не пошкодить. Ви мабуть не здаєте собі справи з небезпеки, яка загрожує моєму здоров'ю і життю. Тому прошу не відкладати мого лікування в лікарні, бо мій організм ослаблений, його витривалість невелика. Для того, щоб знати відповіді на: 1. методи лікування і лікарства потрібні при хронічному гломерулонефриті, 2. подробиці дієти, 3. реко-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Папа знову картає тих, які переслідують релігію

Рим. — Ройтер інформує, що папа Павло VI знову засудив уряди тих держав, які переслідують в себе релігію, але говорять, що вони визнають основні людські права. У Різдвяному звернені до Колеґії Кардиналів, Папа пригадував про зобов'язання держав, які вони взяли на себе під час Гельсінкської Конференції і засудив утиски та переслідування, які позбавляють цілі групи і народи елементарних свобід. Папа відмітив, що право на свободу релігії піддержали усі членські держави Організації Об'єднаних Націй і країни-сиґнатори Гельсінкської угоди. „Але все ж таки, — заявив Святійший Отець, — ці права порушуються так багато разів, дуже часто в дуже радикальний спосіб". Для прикладу Папа назвав тільки Албанію, хоч Албанія є одинокою европейською країною, яка не підписала Гельсінкської угоди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Людина програла, людина переможе

На початку грудня 1977 року коаліція комуністичних, арабських, африканських й деяких південноамериканських держав відкинула 62 голосами проти 49, при 27-ох здержаних від голосування, пропозицію кількох західньоевропейських країн створити, — діючи в дусі Декляраціі Прав Людини, схваленої Організацією Об'єднаних Націй в 1948 році, і в дусі Гельсінкської угоди, — пост високого комісара для оборони прав людини у цілому світі, завданням якого було б мати загальний нагляд над справами порушення прав людини у багатьох країнах світу. Деякі дипломати і політичні спостерігачі у першому дні, ще під враженням висліду голосування, стверджували, що відложення цієї справи бодай на один рік, поки збереться знову на свою вже XXXIII сесію Генеральна Асамблея ОН, є великим успіхом Совєтського Союзу, який, як також його сателіти, вже від самого початку гостро й послідовно виступав проти створення такого посту при ОН. Але, коли почалися широкі дискусії над цією справою у вільній пресі і коли численні автори висловили до цієї справи свою думку, аналітики і дипломати в ОН, змодефікувавши своє раніше становище, погодились, що комуно-московські верховоди і їхні спомагачі нетощо нічого не виграли, але програли морально на цілому фронті, бо своєю акцією проти створення посту високого комісара для справ оборони людських прав вони показали, що якраз в них, у комуністичних країнах, немає жадного пошанування прав людини. На це звернув увагу також амбасадор ЗСА до ОН Андру Янг, сказавши після висліду голосування, що держави, які голосували проти створення посту високого комісара, без огляду на те, чи вони праві, чи ліві, були непевні за людські права у своїх країнах. Це ствердила також гуманітарна організація Міжнародна Амнестія у своєму річному звіті, в якому сказано, що дві треті усіх членів Об'єднаних Націй порушують й не шанують прав людини й тим самим порушують Деклярацію ОН, яка такі права встановляє.

Декому здавалося, що існує на світі одне форум, на якому респектуватиметься Гельсінкські угоди і де можна буде домагатися, щоб ці постанови були введені в життя усіма країнами-сигнаторами тієї Декляраціі. Тим форумом повинна бути Організація Об'єднаних Націй, якщо вона була б дійсно міжнародною установою, а не трибуною лівих і правих режимів, які використовуючи обставини та спираючись на штучно створену більшість, хаотично й без застанови переголосовують усі здорові пропозиції тих держав, які дісно турбуються долею світу і зацікавленні в обороні прав людини, йдучи по лінії моральних принципів, які всеж таки існують у вільних країнах світу.

Але, діючи в дусі проголошеного президентом Джіммі Картером Тижня Прав Людини в З'єднаних Стейтах Америки і його останньої заяви про продовження старань в обороні поневолених і гноблених, — держави, організації і поодинокі люди, які віддано працюють на відтинку оборони прав людини, можуть добитися справедливости, бо з ними стоять могутні ЗСА, які керуються моральними принципами у політиці, а справу людських прав трактують на рівні з іншими важливими справами. „Ми стоїмо по боці тортурованих і несправедливо ув'язнених й з тими, яких змушено замовкнути", — заявив президент Картер під час останньої пресової конференції 15-го грудня 1977 року. Очевидно, що це становище Президента треба найактивніше піддержувати. Людина, хоч тимчасово програла на форумі Генеральної Асамблеї ОН, але ця людина високо цініться у Вашінгтоні та багатьох інших вільних і демократичних державах. Інші „прилучаться до нас", як думає Президент ЗСА, і раніши чи пізніше Людина і її права та вольності таки переможуть у всьому світі, включно з нашою Батьківщиною-Україною, яка сьогодні може послужити подвійним символом: порушування прав людини ворогом окупантом і героїчної боротьби за ті права поневоленого, але нескореного народу.

Марія Овчаренко

ЗАНЕДБАНА СПРАВА

II

Напр., може бути із сакраментальною назвою країни нашого поселення, яка в ужитку одної наукової установи є ще далі США, тоді, коли друга наша наукова установа вже перейшла на ЗСА. Таке саме діється з Брітанією, тобто Британією (до речі, навіть у совєтському словнику є вже Британія), Бразілією, Арґентіною і деякими іншими географічними назвами та чужими словами. Цього року правопис санкціонований словником Г. Голоскевича, перше видання якого появилося майже 20 років тому. Його сьоме й останнє видання в Україні вийшло ще в 1930 р., і воно послужило до його перевидань на еміграції. Але хто користується цим словником, знає, що він не повний і потребує багато змін і доповнень.

З різних причин, про які тут не місце згадувати, наші наукові установи, що найбільше компетентні вирішувати мовні справи, чомусь пасивно ставляться до цього. Більше активности проявило тут енергічне Т-во Українських Інженерів, яке в своїх „Вістях" друкує „Словник вибраних термінів" і навіть має амбітні пляни видати окремо словник технічної термінології. Треба признати, що в наших умовах це був би справді подвиг, але на це не вистачило б праці навіть таких ентузіястів і добрих знавців мови, як інженери А. Вовк і Лев Яцкевич. У наших умовах було б добре, коли б ми спромоглися на перевидання поправленого й побільшеного словника Г. Голоскевича, що потрібний нам усім. Але тут зразу виринають два питання: 1) Хто візьметься за цю справу? 2) Хто покриє кошти його видання?

Найпростіше було б перейти на сучасний совєтський правопис, накинений Україні ще за Сталіна. Тоді всі ми зразу перейшли б на „знормалізовану" мову і всі писали б і говорили б Гаага, Ватікан, амністія, арифметика і т.д... До речі, так радив мені зробити один із наших видатних учених, мовляв, нема мети вживати „еміґрантський" правопис, так начебто академічний правопис 1929 р. створила еміґрація... Між іншим, на „соборну" мову й вимову перейшла мовна редакція „Голосу Америки" і тому наші молоді диктори, що, хоч добре володіють мовою, чомусь уже надто ортодоксально притримуються совєтських правил у наголосі й словництві, даючи в цей спосіб через радіопересилання апробату деяким русизмам, проти яких ми тут протестуємо.

Як уже тут згадано, мовному хаосові в нас могли б найкраще зарадити наші наукові установи в порозумінні з нашими високошкільними центрами. Щоправда, кваліфікованих мовознавців у нас тепер обмаль і їх ряди зменшуються з кожним роком. У теперішній ситуації є мало виглядів на те, що скоро може прийти молода зміна. Тією справою в нас найменше турбуються і про неї майже не згадують. Головна увага тих, що в їх руках виховання молодих адептів науки, звернена передовсім на виховання істориків, бо це і легше, і практичніше. Адже знавець історії України може без більших труднощів стати знавцем історії Сходу Европи, а мова викладів — англійська. Без порівняння важче випродукувати знавця українського мовознавства. Навіть коли б у нас знайшовся видатний професор мовознавства, який хотів би стати керівником української мови, то скільки студентів захотіло б присвятитися заавансованим студіям мови на університетському рівні?

Справа комплікується ще й тим, що в нас фактично нема підручників української мови ні для початкових, ні для вищих курсів. Ті підручники, які давно вийшли в Канаді, ні методами, ні матеріялом не підходять до ментальности американських студентів. Брак добрих підручників, очевидно, відбивається на якості й рівні навчання і в школах українознавства, і на курсах української мови в американських університетах. Як мені відомо, Шкільна Рада УККА давно вже не видає ніяких нових підручників і в школах уживають підручники, видані двадцять або й більше років тому. Ще гірше представляється з підручниками для університетських курсів, на які, наче на глум, ми не спромоглися в часі, коли українська проблематика вперше в історії вийшла на ширшу міжнародну арену завдяки створенню Гарвардського Українського Центру. Тому дивно, що в тому самому українському Гарварді на курсах української мови вживають підручники, видані... машинописом, і підручник граматики, виданий у Києві. Чи можуть студенти мати пошану до нашої мови, коли для них нема доброго й дбайливо виданого підручника? І чи вдумливішим із них не буде здаватися курйозним наш правописний розгардіяш. Підручники для початківців тепер найбільше потрібні і вони напевно швидко розійшлися б. Книжковий ринок заповнений цілим рядом підручників російської мови різних авторів і на них є завжди попит, але становище російської мови зовсім інакше. У міжчасі в Києві в в-ві „Вища школа" вийшли також підручники української мови для початківців, що говорять по-англійськи. Їх укладали й рецензували професори та доценти університету. Назагал — це добрі підручники і видані в доволі доброму технічному оформленні, але, очевидно, забарвлені совєтським патріотизмом і в мові їх багато русизмів. Проте, не виключене, що дехто з молодих українців в Америці й Канаді, що хоче вивчати українську мову, користується ними, не мавши нічого іншого до вибору. За тридцять років ми не спромоглися ні на один добрий підручник української мови навіть для елементарних курсів.

Не спромоглися ми також на популярний мовнолітературний журнал (квартальник або місячник), завданням якого було б обговорювати актуальні не тіль-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Софія Наумович

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЗАБУТИ ПРО УКРАЇНУ

Париж. — Діяльність українців у цілому, та поодиноких українців зокрема, не дозволяють пресі забути про Україну. Маємо на це майже щоденні докази. Ось недавно прогула, зокрема у французькій пресі, історія з Костем Варваровим, аташе американської амбасади у Парижі, що був висланий нею на конференцію ЮНЕСКО у столиці Грузії, Тбілісі. Там, як розповідає в трьох числах „Лє Монд" і у двох „Фіґаро", та взагалі вся французька преса, — сталася з ним бандитська історія, гідна Гічкока, у жовтні 1977 р.

До готелевої кімнати, у якій замешкав п. Варварів, під час свого побуту в Тбілісі, вдерся якийсь тип, що представив себе як „Іван Іванович" та вимагав від К. Варварова, щоб він дав йому інформації щодо американських дипломатів, та зокрема тих, що походять зі Сходу Европи. Якщо він на це не погодиться, то кґбіст мав погрозу: якийсь лист, писаний наче б то батьком К. Варварова, в якому цей старенький звинувачує свого власного сина у якихось фантастичних вбивствах на Волині. „П. Варварів, — пише дослівно „Лє Монд" — 1.11.77. тепер 54-літний, народився у Польщі, українського походження. Він працює від 1963 р. у державному секретаріяті, а тепер представник своєї країни перед ЮНЕСКОМ. Совєтська аґенція „Новості" поширила у Москві статті про Варварова, звинувачуючи його у колябораціі з німцями. Вона твердить, що цей дипломат „брав участь у нацистських репресіях та в масових екзекуціях цивільного населення у Рівному в Західній Україні. Генеральний прокурор Роман Руденко мав вимагати засудження п. Варварова." Американський дипломат заявив, що „Іван Іванович" сказав йому, що приїхав нарочно з Москви, щоб з ним говорити. Після відмови Варварова, кґбіст йому погрожував та закликав іншого, що був у готелі. Обидва вони залишилися в кімнаті п. Варварова, не зважаючи на його протести". „Лє Монд" з 3.11. додає, що п. Сайрус Ванс запротестував перед совєтською амбасадою у Вашінгтоні та вимагав вияснення щодо погроз проти американського дипломата К. Варварова. Американський державний секретар попередив, що ця справа може мати недобрі наслідки для американсько-совєтських взаємин, наводячи інший випадок, а саме з Щаранським, який ніколи не працював в СІА. До цього ще „Фіґаро" з 3.11. уточнює, що справа К. Варварова дивним дивом вибухла перед Београдською конференцією, а для п. Варварова, який „здобув собі блискучу кар'єру у Державному департаменті, справа ясна: йдеться про провокацію совєтського КҐБ". Одначе, — додає „Фіґаро" — це не перешкоджає совєтам проголосити, що вони хочуть поставити дипломата перед трибунал. „Фіґаро" з 31.10. назвало цю справу „шантажем".

Зовсім інший тон і зміст мають еспанські часописи, відгукуючися на „Маніфест" Князя Олексія Довгорукого до українського народу. Вони вміло і зручно пов'язують цей „Маніфест" із „новою" совєтською конституцією: „Інтенаціональ" з 3.10.77. пише у замітці „Український протест" таке: „У „Маніфесті до українського народу", опублікованому вчора, Володар (король) України в екзилі, Олексій Довгорукий д'Анжу-Дюраццо, який перебуває у Мадриді, запротестував проти нової совєтської конституції, яку має затвердити Совєт у Москві. Голова королівського роду України вважає, що ця конституція це „нова палюча образа гідности української нації, що зазнає тепер найгіршого рабства за всю свою історію." До цього додає „Ель Мадрід" з тієї ж дати: „Тисячі українських громадян караються в тюрмах і таборах, засланих московською владою, і вони примушені перенести у мовчанці цю нову образу, цей новий злочин супроти національної гідности." „Інформаціонес" з 4.10.77. у замітці „Голова Королівського Роду України" — повторяє цю саму вістку, підкреслюючи, що „Маніфест" це протест проти нової обиди України."

Для заокруглення цих чужинних вісток слід додати, що в недавній передачі з Москви кількох москалів: — Даліна, Іґнатова і „студентки" Валерії, — французькі журналісти, вислухавши терпеливо пеанів про 60-ліття СССР, наполягали кількакратно „чи немає ніяких вад, ніяких „білих місць", за все 60-ліття в СССР? І дістали врешті вимушену відповідь, що „іноді" замовчується непорозуміння між москалями й немоскалями, а в історії СССР „білим місцем" треба вважати „мир у Бересті"... Як відомо, цей мир підписала й Україна, отже москалі воліють „білі місця", як правду.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

МИКОЛА КОВШУН. ЕПІЛОГ ПРИЙДЕ. Збірка драматичних творів. Накладом автора. Канада, 1975, ст. 176. В дійсності книжка надрукована в Детройті, в Америці і то пізніше, як в 1975 році).

— Немає в нас постійного театру і немає української оригінальної драматичної творчости, бо важко писати п'єсу, коли немає вигляду побачити її на сцені. Та Микола Ковшун, автор трьох драматичних творів, в цій книжці (а одна п'єса надрукована двічі: по-українському і в англійському перекладі) — не побоявся писати драматичні твори і тепер може похвалитися успіхом, що він і зробив, вмістивши на п'ятьох сторінках (171-175) аж десять „відгуків" на свої п'єси, які ставили в Австралії і в Канаді. Між цими відгуками є й голос проф. Ватсона Кірконнела, який п'єсу „Ворон кряче" назвав „одною з найсильніших сучасних п'єс... з її трагічним тлом на Україні під час зробленого Сталіним голоду 1933 року, який коштував життя п'ятьох мільйонів". (Ця п'єса надрукована і в англійському перекладі).

В цій книжці, крім драми „Ворон кряче", в якій присланий в Україну з Москви Лаптєв діє згідно з засадою Леніна: „Варті загибелі три чверті людства, щоб одна стала комуністичною".

П'єса „Епілог прийде" була нагороджена на драматичному конкурсі в Австралії. В ній автор на членах родини учителя Гната Шавлія та знайомих із тими членами родини показує правдивість Шевченкових слів, написаних за жорстого московського царя, що

Нема сім'ї, немає хати,
немає брата, ні сестри,
щоб не заплакані ходили,
не катувалися в тюрмі,
або в далекій стороні...

За лютого Сталіна було ще гірше в Україні і героїня Маріянна кінчає цю драму-трагедію такими словами:

„Не плачте, рідні, над убитими дітьми. Перед нами — далека ще дорога. Ще наші ноги битимуть і терен і сніги. Ще нашими кістками міситимуть болота. Нам треба, серця з криці, а душі із вогню".

М. Ковшун написав і комедію „Первомайська інтермедія", в якій виступають два брати Вареники і третій брат, але вже Вареньєв, і в якій цей змосковщений інженер переодягає своїх братів в панське одіння, бо мусить показати їх своїм гостям — комуністичній сметанці. Цим автор нагадує п'єсу Карпенка-Карого „Суєта", в якій пан-син Михайло переодягав своїх батьків, яких мусів показати своїм гостям. Та й цей факт свідчить про те, як совєтська верхівка старається наслідувати буржуазні царські звичаї, прикриваючися комуністичними гаслами.

Виставлювані в Австралії п'єси М. Ковшуна мали повний успіх у глядачів, яких бувало 700-800! Ці п'єси появилися тепер друком, і можливо, що їх виставлять і в Америці.

ІВАН МАРТИНЮК. МОЄ РІДНЕ СЕЛО ЦЕНІВ У БЕРЕЖАНЩИНІ. Ню Йорк-Париж-Сидней-Торонто. 1976, ст. 624 + мапа села Ценева. Наукове Т-во ім. Шевченка. Етнографічний Збірник, том 41. Літературно-мовна редакція: Вячеслав Давиденко і Леонід Полтава. Обгортка інж. Осипа Мартинюка. (Ця книжка появилася друком в Ню Йорку 1977 року).

Автор назва цю свою цінну всебічно заплановану книжку про своє рідне село „спогадами", хоч там не самі спогади, бо у „Свободі" її називали історією одного села, в якому подане минуле всієї Західньої України, а Л. Полтава називає працю І. Мартинюка „енциклопедією одного села на Поділлі", з якої мали б користати „політики, історики, соціологи, демографи, етнографи й багато інших науковців різних профілів".

Це слова мовного редактора цієї книжки, який нею захоплюється й тому повище перебільшення, але ніхто не зможе заперечити, що праця І. Мартинюка дає багатющий матеріял про наше західньоукраїнське село, про який молодше покоління на еміграції малощо, або й зовсім нічого не знає. Цей матеріял ілюстрований ще й рисунками, яких в книжці багато (понад 160) і ними зможуть користуватися в школах українознавства, в яких не тільки учні, але й навіть молодші вчителі не знають, що це таке: ступа (ручна й ніжна), жорна, плуг, борона, рало, сито й решето і багато інших слів, які стрічаються в давніших літературних творах.

Автор описує все те рільниче знаряддя й ілюструє рисунками. Він дає в першій частині своєї праці загальні відомости про село, мову, ношу, товариства, свята й звичаї в чотирьох циклах року. Про солідність його праці може свідчити те, що про весільні звичаї автор інформує на 36 сторінках, ілюструючи свій опис двома фотознимками та численними піснями молодят, дружок, дружби і свах та гостей. В цих піснях повно поезії, жартів та щирого гумору.

Про похорон автор написав на шістьох сторінках і подбав про три світлини, між іншими одне фото за польської окупації, а інше за московської большевицької, і цікаве порівняння цих світлин.

В окремій частині пишеться про сільське господарство, ремісників, кооперативну і приватну торгівлю, шкільництво й куль-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Василь Федорончук

ПРОТИРІЧЧЯ І МІСТИФІКАЦІЯ ЕВРОКОМУНІЗМУ

(2)

Еврокомуністичні формулювання сповнені протиріч і фальшів. На останньому конгресі італійської компартії її генеральний секретар Енріко Берлінгуер вигукнув тріюмфальним тоном: „Тимчасом тут, на Заході, є криза, тоді як там, у соціялістичних країнах, кризи немає''. В цьому твердженні Берлінгера є висловлене переконання, що якраз совєтська система є найбільш здатною, щоб запобігти й розв'язувати таку кризу, яку сьогодні переживає світ. Коли отже вимагає зміни системи, щоб вийти з кризи, еврокомунізм має на думці совєтську систему. Часто еврокомуністи заявляють, що не хочуть відбиватися в совєтському дзеркалі, але факт, що досі еврокомунізм не спромігся створити собі власне обличчя, бо не хоче дати загального осуду совєтської системи й не хоче уточнити, в чому полягає „альтернатива'' еврокомунізму. Система СССР, за оцінкою еврокомуністів, є „соціялізмом з маргінальним браком демократії'' без того, щоб це порушувало її „суцільно соціялістичний'' характер.

Еврокомунізм, до якого Москва й може мати деякі ідеологічні застереження, є для неї політично корисним: „суттєва функція, яку Кремль приписує еврокомунізмові, є дестабілізувати західній світ без пошкодження совєтського світу.

Еспанський еврокомуніст Сантіяго Карільйо у відомій своїй брошурі „Еврокомунізм і держава'' досить різко критикує совєтську систему й СССР, який тлумачить і користується інтернаціоналізмом як органом експансії своєї могутности. Характеристикою еврокомунізму, за оцінкою Карільйо, було б відкинення старого інтернаціоналізму, „котрий кваліфікував робітничі й комуністичні партії залежно від їхньої безумовної оборони СССР''. Пояснюючи думки Карільйо діялектично, можна сказати, що за його оцінкою московський комунізм являє собою тезу, західня демократія — антитезу, а синтезу становив би еврокомунізм, який з'єднав би комуністичні партії Еспанії, Італії й Франції. Тез Карільйо не поділяють насамперед італійські комуністи, на погляд яких еврокомунізм утотожнюється з ґрамшизмом (теорії Ґрамші), як шлях, яким комуністична революція може поширитися на західні країни.

Тези Карільйо містять також новий спосіб розуміння плюралізму, національних шляхів'' до соціялізму. Дотепер плюралізм „національних шляхів'' тлумачено в наступний спосіб: 1. існує „священна доктрина'' марксизму - ленінізму, — що піддається розвиткові, але не такому, який суперечив би передумовам, — сторожем якої є СССР; 2. з огляду на цю функцію, СССР має практично право визначати стратегічну лінію революційного завоювання світу; 3. різні комуністичні партії можуть і повинні розробляти корисні для осягнення успіху тактики відповідно до різноманітности історичних і соціяльних ситуацій, але завжди згідно з стратегією, яку практично має встановити Москва. Марксистсько-ленінська ортодоксальність, світова революція і керівництво Москви „третій Рим'' збігалися.

Карільйо заперечує примат Москви в нагляданні й тлумаченні доктрини. Що більше: за його оцінкою свій комунізм як зразок, провадить до помилкової лінії в здійснюванні „усучасненого'' комунізму. За свої тези Карільйо накликав на себе засудження Москви, але не формальну анатему (напади проти Карільйо совєтського тижневика „Новоє время'' з 23 червня 1977 року). Майже рівночасно Кремль через статті, оголошені в газеті „Правда'' ствердив, що вважає позитивними „національні шляхи'', якими прямують італійська й французька компартії. Обидві ці партії заявляють свою вірність пролетарському інтернаціоналізмові, схвалюють зразок „соціялістичної побудови'' в СССР і повністю підтримують закордонну політику Москви. Те, що французька компартія формально відкидає принцип диктатури пролетаріяту, не є ознакою ніби її „демократизації'' і відхилення від марксизму-ленінізму, бо й СССР, за першою статтею нової брежнєвської конституції, не є більше „державою робітників і селян'', а „перетворився'' в „державу всього народу'', внаслідок чого зникла з совєтської конституції також „диктатура пролетаріяту''.

Еврокомунізм, у тлумаченні Карільйо, мав би бути синтезою між соціялізмом і демократією. Відносно можливости цієї синтези дотепер відбулися різкі полеміки й розколи в марксистському русі. Розкололися Інтернаціонали, Кавтський став буржуєм'', Роза Люксембурґ порвала з большевицькою революцією. Всі „ревізіоністи'' були розгромлені ідеологічно й морально і дуже часто також знищені фізично, але формули великої „синтези'' не знайдено, ні тоді, коли її шукали зліва, як Троцький, ні з центру, як Бухарін, ані зправа, як Мартов. Всяка спроба „синтези'' була раптово відкинута й натаврована як „соціялдемократичний'' ухил, що був ототожнений з державною зрадою. Тепер еврокомуністи, особливо Карільйо, відновили шукання, але виходять з колишньої точки, себто від поняття соціялізму, відділеного від поняття демократії, від двох відокремлених елементів, між якими саме намагаються знайти синтезу. І якщо цієї синтези не знайдуть є неймовірним, щоб її знайшли, зваживши на вихідні позиції — то однаково, як каже проф. Лючйо Ломбардо Радіче, член ЦК італійської компартії, „соціялізм залишиться соціялізмом і без демократії''.

Треба відзначити, що італійська компартія користувалася в минулому, коли нею керував Тольятті, довірена особа Сталіна, і користується тепер привілейованим трактуванням з боку Кремля. Це видно було й під час відзначення 60-ліття жовтневої революції в Москві, коли то Берліґгауеру дозволено було сказати те, що заборонено було Карільйо. В своєму виступі в Кремлі Берлінґуер підтвердив принципи еврокомунізму, але й вихваляв „соціялістичну'' й „еґалітарну'' природу совєтської системи. Він ствердив, що італійська компартія має право будувати соціялізм нібито в свободі, враховуючи сучасні соціяльні й політичні умови Італії, але відмовився визнати неліберальну й тому несоціялістичну природу совєтського суспільства.

На пресовій конференції в Римі 10 листопада 1977 року після зустрічі з Берлінгауером, Карільйо ствердив, що „Берлінгауер промовляв в імені їх обидвох'', чим дав зрозуміти, що в тексті його промови, виготовленої для Москви, не була включена критика проти СССР. Ще знаменнішим було ствердження Карільйо на цій самій пресовій конференції, що він і його партія є проти приступлення Еспанії до НАТО бо це не сприяло б „стратеґічній рівновазі в світі''. В цьому питанні позиція еспанської компартії є більш „правовірна'' супроти закордонної політики СССР, як позиція італійської компартії, котра в останніх часах, відколи підтримує уряд Андреотті, заявляється зі зрозумілих тактичних мотивів за перебування Італії в НАТО.

Зрозуміла річ, що італійська компартія має більше значення, бо є великою партією і ближчою до влади, як маленька еспанська компартія. Але справжня причина привілейованого трактування італійської компартії є та, що совєтські керівники вважають „італійський випадок'' випадком анормальним, єдиним у світі: себто випадок країни, в якій протягом століть розвинулося б помітне покликання до здобуття влади хитрістю і підступністю радше ніж за допомогою самого насильства. З приводу цього Італія була б звільнена від обов'язку наслідувати совєтський приклад, себто революційне насильство, у фазі доступу комуністів до влади. Потім ні: раз досягнувши цю мету, зразок „соціялізму'', здійсненого в СССР, стає обов'язковим для всіх комуністичних партій, включно з італійською.

Отже, незалежного еврокомунізму, тобто західнього комунізму відмінного від інших, що відповідав би вимогам передовіших країн, не сміє бути. Комунізм є і мусить бути єдиний: комунізм совєтського бльоку. Є дозволений тільки італійський випадок, коли мовиться про шлях, яким треба прямувати, щоб досягти влади, з тим, що потім та влада має

(Закінчення на ст. 5-ій)

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яке відбулося в днях 23-го до 27-го травня 1977 року на Союзівці в Кергонксон, Н. Й.

(1)

Перший день нарад

Понеділок, 23-го травня 1977 року

ПЕРША (РАННЯ) СЕСІЯ

Згідно з постановами 33-ої статті статуту Українського Народного Союзу, відбулося в днях 23-го до 27-го травня 1977 року в приміщеннях Союзівки в Кергонксоні, Н. Й., звичайне річне засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу.

Участь у цьому річному засіданні взяли:

Члени Головного Екзекутивного Комітету:

Йосип Лисогір — головний предсідник,
д-р Іван О. Флис — заступник головного предсідника,
Марія Душник — заступниця головного предсідника,
Володимир Я. Сохан — головний секретар,
мґр Уляна Дячук — головний касир,
Степан Гавриш — головний організатор.

Головний редактор — Антін Драган.

Члени Головної Контрольної Комісії:

мґр Іван Геврик, мґр Іван Винник, д-р Богдан Гнатюк, о. Іван Ващук, д-р Іван Скальчук.

Головні радні:

д-р Богдан Футей, проф. Тарас Шмаґала, Анна Гарас, Василь Дідюк, інж. Анатолій Дорошенко, д-р Анна Чопик, інж. Мирослав Кальба, Текля Мороз, Євген Репета, Володимир Запаранюк, Андрій Джула, Іван Одежинський, Євген Іванців.

Почесні члени Головного Уряду:

Роман Слободян, Марія Демидчук-Чучман, Володимир Дідик, інж. Степан Куропась, Іван В. Іванчук, д-р Ярослав Падох.

Приявний на засіданні службовик Рекордового Відділу Михайло Юзенів, який записує на магнітну стрічку хід нарад та робить нотатки для виготовлення протоколу.

ПОКЛІН ПАТРОНОВІ ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ ТА ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Після Служби Божої, яку відправив за померлих членів та діячів УНСоюзу о. Іван Ващук, головний контролер УНСоюзу УНСоюзу, о год. 10-ій рано зібралися всі члени Головного Уряду біля пам'ятників Патрона УНСоюзу Тараса Шевченка та поставленого в 1976 році пам'ятника Лесі Українки до спільної знимки та традиційної церемонії, яка кожного року попереджає річне засідання Головного Уряду УНСоюзу. Церемонію започатковано відіграням американського, канадійського і українського гимнів. Коротке слово про Лесю Українку виголосила головна касирка УНСоюзу мґр Уляна Дячук, а головна радна Текля Мороз продеклямувала вірш Лесі Українки „Контра спем сперо". Після покладення квітів біля двох пам'ятників, церемонію закінчено співом Шевченкового „Заповіту".

1. Відкриття і прийняття порядку нарад

Наради цього звичайного річного засідання Головного Уряду Українського Народного Союззу відкрив о годині 11-ій рано головний предсідник Йосип Лисогір та попросив головного контролера о. Івана Ващука до проведення молитви.

о. Іван Ващук: „Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Отче наш, Ти, що єси на небесах . . . Христе Боже благослови нас, дітей своїх і пішли Духа Свого Святого на нас, щоби ми в єдності, любові і в згоді перевели ці наші наради нашої установи для слави Твоєї, для добра союзового членства, для добра Нашої Церкви і нашого українського народу. Амінь".

Головний предсідник Йосип Лисогір: Згідно з постановами статуту УНСоюзу, пар. 33, ми скликали це засідання. Ви дістали листа від головного секретаря з 15 лютого ц. р., в якому він повідомляє, що засідання Головного Уряду УНСоюзу починається нині о год. 10-ій рано. Ми трохи спізнилися, бо ми мали гарну програму перед пам'ятниками Тараса Шевченка і Лесі Українки.

Перед тим, як я поставлю порядок нарад цьогорічного засідання Головного Уряду УНСоюзу на одобрення, чи доповнення, я хочу подякувати о. Іванові Ващукові за те, що він нині о год. 8-ій рано відправив Службу Божу за наших піонерів та наших членів. Крім того, я щиро дякую виконавцям нинішньої програми: пані Уляні Дячук за дуже гарне слово про Лесю Українку, панові Богданові Зоричеві, що допоміг приготовити те слово, та пані Теклі Мороз за глибоке виконання поезії. Це направду була зворушлива подія.

Є одна справа, яку я хотів би поставити перед прийняттям порядку нарад і яка тісно в'яжеться з нашою акцією, яку ми перевели минулого тижня в Вашингтоні,— це справа спеціяльної резолюції щодо гельсінкського договору і конференції в цій справі в Београді, яка в скорому часі має відбутися. Спонзорами цієї резолюції були: сенатор Роберт Дол в сенаті і конґресменка Міллісент Фенвік в палаті репрезентантів. Було би добре, якщо б ми познайомилися з цією резолюцією і вислали телеграму до обох спонзорів, в якій ми підтримуємо їхню акцію. Крім того ми цю резолюцію повинні помістити в пресі і просити наших членів, щоби вони на місцях впливали на своїх сенаторів і конґресменів та просили їх підтримати резолюцію в обох палатах.

Заступник головного предсідника д-р Іван Флис прочитав резолюцію, після чого відбулася коротка дискусія. Д-р Іван Скальчук і д-р Богдан Футей підкреслили, щоби в телеграмі особливо підчеркнути порушення людських прав в Україні і щоби ця точка була поставлена на порядок нарад в Београді.

На пропозицію головного радного Євгена Репети одноголосно рішено цю резолюцію підтримати і вибрано комісію в складі: д-р Іван Флис, проф. Тарас Шмаґала, д-р Богдан Футей, д-р Анна Чопик, Євген Іванців, д-р Іван Скальчук і ред. Антін Драган. Комісія має приготовити телеграму і дати Головному Урядові до затвердження.

ПРИЙНЯТТЯ ПОРЯДКУ НАРАД

Головний предсідник Йосип Лисогір: Перед собою ви маєте порядок нарад. Прошу його затвердити, або внести доповнення чи зміни.

Головний контролер д-р Іван Скальчук: Український Народний Союз почав певну акцію в Вашингтоні в справі гельсінкського договору. Ми цю річ повинні ширше обговорити і тому я пропоную, щоби після 13-ої точки „схвалення бюджету", як 13 А, чи 14-ту точку, поставити „Акція УНСоюзу в Вашингтоні".

Головний радний Андрій Джула: Наступний рік, це великий рік в нашій організації, бо в цьому році має відбутися Конвенція УНСоюзу. Ми повинні багато часу присвятити цій справі, винести певні рішення і дати мені вказівки, що і як маємо робити, бо я і наша округа маємо занятися підготовкою Конвенції, яка відбудеться в Піттсбурзі. Тому я ставлю пропозицію, щоби цю справу включити до порядку нарад, як окрему точку.

Почесний член Головного Уряду Володимир Дідик: Я пропоную, щоби поставити до порядку нарад, як окрему точку „Сеньйори УНС".

На пропозицію головного радного Івана Одежинського, якого піддержав головний секретар Володимир Сохан, одноголосно прийнято наступний порядок нарад:

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Затвердження протоколу з попереднього річного засідання.
3. Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету.
4. Звіт головного редактора „Свободи".
5. Звіти головних радних.
6. Звіти комісій.
7. Звіт Управителя „Союзівки".
8. Звіти членів Головної Контрольної Комісії.
9. Звіт Головної Контрольної Комісії.
10. Слово почесних членів Головного Уряду.
11. Дискусія над звітами та їх схвалення.
12. Звіти комісій річного засідання.
13. Схвалення бюджету.
14. Акція УНСоюзу у Вашингтоні.
15. 29-та Конвенція УНСоюзу.
16. Справи сеньйорів УНСоюзу.
17. Внески та ухвали.
18. Закриття нарад річного засідання.

На пропозицію проф. Тараса Шмаґали та мґра Івана Винника одноголосно рішено таку черговість нарад: в понеділок і вівторок звіти і дискусія, в середу наради комісій, в четвер звіти комісій і бенкет, в п'ятницю прийняття резолюцій і рекомендацій для добра УНСоюзу і закриття. Кожного дня будуть по дві сесії: рання від год. 9-12, та пополуднева від год. 2-5. Якщо зайде потреба, то будуть вечірні сесії.

Головний радний Андрій Джула запитав, чи будуть на нарадах сенатор Павло Юзик і д-р Мирон Куропась.

2. Затвердження протоколу попереднього Річного Засідання

Головний предсідник Йосип Лисогір запитав, чи хто має які завваги до протоколу з останнього річного засідання Головного Уряду, який був видрукований в „Свободі".

Головна радна Текля Мороз: Багато членів мого Відділу, а також і інші люди, які читали протокол з останнього річного засідання в „Свободі", висловилися проти того, щоби поміщувати подрібно перебіг дискусії. Це до деякої міри приносить шкоду УНСоюзові. Протоколи повинні бути короткі і тільки основні думки повинні бути подані до загального відома. Деякі члени не хочуть навіть того читати, що написано.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Є дві справи: затвердження протоколу з попереднього річного засідання і писання протоколу з теперішнього засідання. Якщо хтось не погоджується з протоколом, чи з деякими точками протоколу, то якраз є нагода про це тут сказати. Інша справа — це справа майбутнього протоколу і вона під цю точку не підходить.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Ми не говоримо про це, як має виглядати майбутній протокол, ми зараз говоримо про затвердження протоколу з попереднього і річного засідання.

Головний секретар Володимир Сохан: Я просив би, щоби Ви поділили це на дві справи: якщо маєте поправки до протоколу, то прошу тепер їх подати, а коли маєте пропозиції, як маємо писати наступний протокол, то про це ми повинні говорити окремо. Ви знаєте, що я протокол писав, як ви хотіли, може занадто точно. Але йде про те, — коли щось треба поправити, внесіть це і потім затвердимо протокол, а коли треба буде договоритися, як виглядатиме наступний протокол, тоді попросимо вас ставити внесення.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Перша точка є завваги до протоколу, який був надрукований.

Голова Контрольної Комісії мґр Іван Геврик: Я погоджуюся з головним секретарем Володимиром Сохано**м**. Протокол був написаний і надрукований так, як Головний Уряд собі того бажав. Що воно є зле, то ми всі знаємо. Ми знаємо, що про це в радіо говорили, про це говорили на нарадах голів Округ. Але протокол був написаний так, як ми собі бажали. Я ставлю внесення, щоби прийняти протокол так, як був написаний.

Головна радна д-р Анна Чопик: Я лише маю пропозицію, щоби протокол писати точно, але в пресі подати лише найважливіші точки, резолюції та рекомендації.

Головні радні Анатолій Дорошенко і Мирослав Кальба піддержали внесок голови Контрольної Комісії Івана Геврика.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Я є проти цього, щоби затверджувати протокол таким, як він є, бо він не є правильний. Головний редактор тут вам заявив, що він свій звіт змінить відповідно до того, як тут було дискутовано, але він не змінив, — значить, він не додержав слова, не зробив цього, що обіцяв. І тому ми такого протоколу не повинні прийняти. Це все залежить від вас, він вам обіцяв і як ви хочете прийняти, то є ваша справа. Але я є проти цього.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Я думаю, це залежить від пана редактора. Це його думка. І як він погодиться і змінить думку, то є його рішення, але зміни протоколу ми не можемо зараз робити. Поперше — протокол був вже надрукований, а друге — це була воля нас всіх, як сказав голова Контрольної Комісії. Тому ми не можемо зміняти протоколу.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Ви вже зміняєте. Бо як тут було зазначено, що ви прийняли пропозицію головного редактора, що він свій звіт відкликає і його змінить, а він того не зробив, то вже змінено те, на що він був погодився. Тому я вважаю, що цей протокол є неправильний, бо була зміна вміжчасі, коли була згода і ми розійшлися з одною думкою, а появилося щось інше. Ми кажемо, що ми не можемо поправити, відняти, чи додати до того, що було надруковане. Ви маєте рацію, але це не значить, що воно було надруковане так, як мало бути. Як ви згодитеся, що воно так є, як мало бути, то добре, то є ваша справа.

Головний радний Володимир Запаранюк: Редактор Антін Драган погодився змінити свій звіт, якщо поправиться ситуація в Редакції. Із нового звіту редактора, який ми дістали, видно, що ситуація не змінилася і тому я не думаю, що редактор погодився змінити протокол.

Головний радний інж. Мирослав Кальба: Минулого року, на внесок інж. Анатолія Дорошенка, було прийнято, що протоколи мають писатися так стисло, як були проваджені наради, з тою заввагою, що якщо Екзекутива захоче внести певні зміни до протоколу, то мусить порозумітися перше з внескодавцем, чи дискутантом, чи він погодиться на певного рода зміни, чи суґестії. І я вірю, що в деяких випадках пан Сохан звертався, і якщо один, чи другий дискутант не бажав собі змін, то ми мусимо тоді прийняти цей протокол згідно з нашою програмою нарад. Якщо такий був друкований звіт пана редактора, то я вважаю, що він поставив цю справу так, як він собі бажав.

Голова Контрольної Комісії мґр Іван Геврик: Я хочу додати поправку до пропозиції прийняти протокол, як був написаний. Ми всі були тут присутні та чули, як пан редактор заявив, що він все поправить та відкликує те все, що він сказав. Тому тепер ставлю внесок знову, щоб прийняти протокол, як був написаний, з тим, що редактор відкликує те, як це він сказав тут перед нами.

Головний редактор Антін Драган: Я не пригадую собі, щоби в протоколі денебудь було написано, що я відкликаю. До мене відносилися ті самі постанови, що відносилися до всіх. Правду сказавши, я в двох чи трьох місцях дещо змінив. Однак ніде не було сказано, що я відкликаю, що буде надруковане, а що ні.

Головний секретар Володимир Сохан: Я хотів би апелювати, щоби ми скоро закінчили цю справу. Коли йде про пана редактора Драгана, то він після дискусії на прохання д-ра Богдана Гнатюка заявив, що він в певних місцях свій звіт поправить. Я до нього звернувся і передав йому звіт в цілості та попросив поправити і дати до складу. Якщо ви думаєте, що зле сталося, що ми так протокол надрукували, то я раджу, щоби ми ще раз запізналися з тим місцем протоколу, де про ці справи говориться.

Головний контролер д-р Іван Скальчук: Так, як я собі пригадую, і так, як ми собі всі пригадуємо, то заява редактора Драгана була такого порядку: ті непорозуміння, які були, він змінить в протоколі, але за два тижні буде скликане спеціяльне засідання Екзекутивного Комітету, яке візьме на денний порядок усі ті непорозуміння і справу наладнає. Цього до двох тижнів, до двох місяців не було, цього не було до жовтня і тому редактор Драган мав, так би сказати, повне моральне право подати свій звіт в протоколі з певними змінами, або без змін. І тому я вважаю, що сьогодні ця дискусія є помилковою і лишньою і ми повинні прийняти протокол так, як він є написаний і надрукований.

Заступник головного предсідника д-р Іван Флис: Ми вже забагато часу витратили на цьому, найменш важному пункті. Тому, щоби далі не провадити дискусії, я пропоную оформити комісію з трьох членів, яка ці справи перевірить і свої висновки подасть нам ще нині до відома і ми над ними переголосуємо.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Якщо було так, як пригадує собі д-р Скальчук, то нема жадної проблеми. Але є можливість, що так не було. Тому правильною є пропозиція запізнатися з тим місцем протоколу, де про це говориться.

Головний секретар Володимир Сохан: Передімною протокол і я зачитаю те місце, про яке говоримо.

„Голова Головної Контрольної Комісії Геврик сказав: вислухавши звіти членів Головного Уряду голова Контрольної Комісії вносить внесок, щоби всі ці звіти прийняти. Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: ще перед прийняттям цих звітів, тому, що ці звіти будуть опісля друковані, я маю конкретний запит до головного редактора — чи він думає змінити ці речі, які він подав у цьому звіті. Бо коли ми тут певні речі узгіднили та почули, що все є в порядку, то було б тепер недоцільно подавати ці речі до газети, як це Ви пане редакторе раніше були подали їх в своєму звіті. Я хотів би знати, як головний редактор думає про цей свій звіт і ті речі, що їх він сам порушив, та які опісля своєю заявою анулював, тобто до певної міри відтягнув. Пан редактор Драган відповів: тому, що деякі мої твердження в моєму звіті були наслідком непорозуміння і тому, що ці непорозуміння унормовано, я свій звіт відповідно зміню та достосую до наших вияснень і рішень".

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Я погоджуюся, щоби прийняти протокол з застереженням. Чому? Тому, що я, як я собі пригадую, був поставив ряд питань панові редакторові і коли він у відповідях сказав, що він свій звіт змінить, а опісля змінив свою думку і свого звіту не змінив, то ми мусимо належно застерегтися і зазначити це в наших цьогорічних нарадах і протоколах.

Головний радний інж. Мирослав Кальба: Я вважаю, що над цією справою треба замкнути дискусію. Ми тратимо час непотрібно. Ви були близько один коло другого. Треба було ці справи упорядкувати, заки цей протокол здано до друку. Протокол був видрукований, всі його перечитали, ніхто жадних заввар тепер не буде читати і я піддержую внесок пана Геврика, щоби прийняти протокол.

Голова Контрольної Комісії мґр Іван Геврик: Ще раз ставлю внесок прийняти протокол так, як був написаний з тим додатком, що редактор повинен певні речі відкликати і як не відкликав, то він нас всіх обдурив.

Головний радний Володимир Запаранюк: Справа формальна. Я думаю, що такі нетактовні слова, як вислови пана Геврика до пана редактора, що редактор нас всіх обдурив, не є на місці. Тому я прошу пана Геврика перепросити пана редактора, бо редактор не обдурював.

Головний редактор Антін Драган: В цьогорічному звіті, який ви дістали і прочитали є вияснення в цій справі: „На місце тих подій, отже замість обіцяного і сподіваного наладнання праці і співпраці згідно з постановами і резолюціями Конвенції та Головного Уряду, прийшов новий ланцюг нехтування, а то й повного заперечення тих постанов і рекомендацій. Це потверджує, що всі ці справи, які я з'ясував у попередньому річному звіті, не були ніяким „непорозумінням", не були жадним наслідком „поділеного дому", але цілком логічним наслідком діяметральної різниці в принципах та в розумінні і сприйманні УНСоюзу" . . .

Головний контролер мґр Іван Винник: Ми мусимо знайти якийсь компроміс. Є питання, що редактор мав змінити, а що ні.

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Я думаю, що ми задовго будемо вести дискусію, щоб привернути те, над чим ми минулого року говорили. Ми повинні прийняти звіт з тими заввагами, які подали головний предсідник і головний редактор. Інакше не може бути. Відкинути одну чи другу сторону, ми мусіли б, де факто, пройти ще раз це все, що ми проходили минулого року. І це одиноке, що ми можемо зробити. Я думаю, що ми зробили помилку, коли ми протокол подали до загального відома і для нашого членства. Ми цього не повинні були зробити, поки ми не сконфронтували з тими певними рішеннями і постановами, на які ми погодилися. Ми це раз провели в життя і від цього, мабуть, нам нічого не залишається, лише наука на майбутнє: як треба подавати це все до відома, як треба виготовляти звіти і протоколи, і тому я ставлю внесок, щоби прийняти цей протокол, який є, який був поданий до відома з тими заввагами, які подав головний предсідник, які зачитав головний секретар та інші дискутанти.

Головний предсідник Йосип Лисогір подав внесок мґра Івана Геврика, якого підтримали інші дискутанти, щоби прийняти протокол з усіми заввагами під голосування. Голосами 17 за, 3 проти і 4, що здержалися, прийнято протокол з попереднього річного засідання.

Головний секретар Володимир Сохан: Ми прийняли протокол з попереднього річного засідання. Було би добре, якщо б ми зараз обговорили, який має бути протокол з цього засідання. Я вважаю, що це є дуже важна справа, бо при кінці нарад ви спішитеся і про ці речі нема часу говорити.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Звіти, які є надруковані, йдуть до протоколу, як вони є надруковані. Доповнення до звітів йдуть до протоколу, так, як ви їх доповняєте. Як дійдемо до дискусії, пропозицій, внесків, то тоді, як головний секретар подав, будемо рішати, якої форми звіту триматися. Тепер полагодимо, як буде рекордована справа дискусії вже після звітів.

Голова Контрольної Комісії мґр Іван Геврик: Я, який контролював Рекордовий Відділ і головного секретаря, є за тим, щоби уповноважити головного секретаря, щоби він, згідно з постановою нашого статуту, скорочував протоколи засідань Головного Уряду та проголошував в офіційному нашому органі „Свобода" тільки звіти головних урядовців, рішення і рекомендації, які є для добра нашої установи.

Головний радний Євген Репета: Ми повинні бути дуже обережні із словом „для добра". Бо хто тут буде визначувати, що є добре, а що є зле? Хтось може мати своє поняття добра, а я можу мати інше. В кожного з нас може бути інша інтерпретація поняття добра.

Головний секретар Володимир Сохан: Як бачу, то ви мого звіту не читали. Направду, я так тяжко працював, щоб написати звіт, а ви не читаєте. Я в ньому зацитував постанову статуту і я дуже прошу, прочитайте постанову статуту, яка говорить, що секретар має і може робити. Як би ви, майте довір'я, прошу дуже, поступали після цієї постанови статуту, може було би все в порядку. Параграф 39-ий каже: Головний секретар має зладити протоколи з нарад усіх засідань Головного Уряду і Головного Екзекутивного Комітету і має проголошувати звіти головних урядовців, усі прийняті резолюції, вирішення, ухвали і ті директиви, рекомендації та зарядження, чи завваги, що мають більше значення і має їх оголошувати в офіційному органі Союзу не пізніше, як останнього дня місяця, наступного після того, в якому відбулися засідання . . ." Тут є підкреслення — ті директиви і рекомендації, що мають більше значення.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Пане Сохан, Ви читали статут і там ніде не каже, що Ви маєте якраз право зміняти протоколи. Ми маємо писати протокол і в ньому мусять бути подані всі факти, які були на сьогоднішніх нарадах. Тому, що УНСоюз є демократичною установою, ми мусимо триматися цієї демократії. І поперше, що з позитивів мусимо сказати, що це можливо перший раз дало нагоду всім членам УНС читати такі протоколи, дало їм нагоду прочитати продукти кожного члена Головного Уряду, довідатись, що члени Головного Уряду роблять і т. п. А друге, як вже зазначив пан Репета, хто має визначувати, що є добро, а що є зло для Союзу. Протоколи мусять бути написані так, як велися наради. Якщо зайдуть якісь справи, які на думку секретаря можуть внести шкоду Союзові, то секретар повинен звернутися до даного дискутанта, чи внескодавця і з ним поговорити і, якщо даний головний урядник погодиться на якісь зміни, тоді можна змінити цю частину протоколу. В противному випадку протокол повинен включати все, про що було говорено на нарадах.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Протоколи, так як ви сказали, ми мусимо друкувати, бо це ваші звіти. Але, як ви там, наприклад, скажете, що УНСоюз нічого не варта, що інші Союзи кращі, то, ясна справа, що ви то сказали і то буде записано в протоколі. Але чи це ми маємо друкувати і подавати до загального відома?

Головний секретар Володимир Сохан: Тут не говориться про скорочування звітів головних урядовців. Мені йде про те, чи я маю дослівно передати цілу дискусію в протоколі, а дальше — чи маємо цілу дискусію надрукувати в „Свободі".

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Я вважаю, що ми повинні мати два протоколи. Один протокол, в якому записано дослівно все, що було на нарадах сказане. Немає сумніву, що це, що я сказав, мусить бути запротоколоване, і це є на ленті. Чи я сказав зле, чи добре, чи це комусь подобалося, чи ні — це мусить бути записане. Ми мусимо себе контролювати, мусимо мати точний перегляд того, що робимо, ту самокритику. Однак ця самокритика залежить від того, в якій формі вона є, бо можна

→

те саме сказати в іншій формі і це викличе певне подразнення. Для наших членів і для української громади, бо наш протокол, наші звіти читають і поза границею, ми повинні виготовити протокол в скороченій формі і подати наші звіти, найважливіші постанови, резолюції і рекомендації, подати все це, що є для добра УНСоюзу. Щоби не говорити, що є привілей предсідника, секретаря, чи когонебудь, я пропоную, щоби створити комісію з п'ятьох членів Головного Уряду, чи доручити це Контрольній Комісії, щоби перед остаточним друком протоколу комісія сконфронтувала, переглянула і якщо б були такі моменти, які треба би сконфронтувати з поодинокими членами, які забирали голос, дискутували і вносили пропозиції і спитала їх, чи не можна би ці речі подати в іншій формі.

Головний радний проф. Тарас Шмаґала: Ми боремося за людські права наших братів в Україні і в тому самому часі хочемо відібрати собі права, які ми маємо. Ви маєте право вибирати те, що є нажливіше з рекомендацій і директив, але ми не маємо права тут дискутувати якінебудь зміни у звітах. Ми тут радимо цілий тиждень, і коли хтось з нас вважає, що його завваги є такі важні для установи, то ми не маємо іншої розв'язки, як ці його завваги опублікувати, якщо він собі цього бажає. Коли хтось думає, що ми повинні пропускати в дискусіях такі справи, про які повинна знати громада, то він помиляється. Ми не повинні тут цензурувати того, що тут говориться.

Головний радний Іван Одежинський: Я прихиляюся до внеску д-ра Богдана Гнатюка з простої причини. Сьогодні ми маємо між собою головних радних, які є рівночасно організаторами, і як вони, припустім, в своїх звітах критикують товар УНСоюзу, говорять, УНСоюз не має успіху, наводять приклади з різних організацій, які на їх думку краще стоять, то я вважаю, що ми не повинні давати їм свободи критикувати, бо це йде на шкоду нашій організації. Тому я прихиляюся до внеску д-ра Богдана Гнатюка, щоби створити комісію, яка по закінченні нарад перевірить протокол і все, що невідповідне змінить, або вичеркне.

Головний секретар Володимир Сохан: В своєму звіті я говорив про давний звичай, що може вам повторити і потвердити наш бувший головний секретар пан д-р Ярослав Падох, про те, як ми поступали на підставі цієї самої постанови статуту. Але вкінці цілком проста справа. Я вам подав в своєму звіті, що були в нас голоси проти такого протоколу і я вас тільки прошу: без жадних коментарів, без інтерпретації статуту, щоби ми зараз тепер рішили, який має бути наступний протокол.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Відносно пропозиції д-ра Богдана Гнатюка. Я з нею не погоджуюся. На це ми маємо Конвенції і там будуть вирішувати наші члени, які мають бути наші протоколи. Я думаю, що наші члени хочуть читати наші звіти і протоколи, хочуть знати, як кожний з нас думає і якщо вони будуть незадоволені з нашої праці, то на Конвенції можуть вибрати інших людей, кращих і більше відповідальних. Наша установа є демократичною установою і вірно передані наші звіти і наші дискусії в протоколі їй не пошкодять, а навпаки.

Головний радний Василь Дідюк: Я дуже часто читаю протоколи канадського парляменту і там є записано все, навіть, як хтось скаже пугу, п-гу, пчихне, чи сплесне руками, і ніхто того не міняє. Тому, на мою думку, ми не сміємо нічого від наших протоколів віднімати, додавати. Вони мають включати все, про що на нарадах була мова. Інша справа — це справа їх редакторства, стилістики, коректи і публікації. В нас є власне та біда, якої, здається, ніде нема в інших організаціях. Ми дискутували якийсь час над тим, чи прийняти той протокол, який вже люди три місяці знають. Ми його опублікували і що з тим тепер робити? Якщо б ми робили так, як роблять інші організації, що ми поміщуємо в пресі тільки резолюції, рекомендації і важніші постанови, то справа була би інакша. Якщо б так було, то чи не треба би змінити наш статут в багатьох випадках. Я не знаю точно цих постанов статуту, з тим треба познайомитися. Що скажуть люди, як ми помістимо лише важніші постанови, а не помістимо наших звітів, які є частиною протоколу. І друга справа: якщо б ми наші звіти скореґували тут, на нашому засіданні, або якби ми ті звіти приймали пізніше, то ми могли б їх справити. Але як ми їх вже в протоколі видрукували і їх люди вже прочитали, то пощо ми тратимо час і дискутуємо над тим, чи їх затвердити, чи ні. Тому я є тої думки, що ми абсолютно не можемо нічого скорочувати, додавати, чи віднімати.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Я думаю, що є дуже ясно, що тут ніхто не хоче комусь відбирати прав. Минулорічні звіти були затверджені. Питання лише було, чи протокол точно віддзеркалював перебіг минулорічного засідання. Зараз стоїть перед нами питання: як має виглядати протокол з цьогорічного нашого засідання. Чи має бути слово-в-слово записаний і так поданий до преси, чи мають бути лише виловлені важніші рішення, резолюції, рекомендації і звіти та подані до преси.

Головна радна д-р Анна Чопик: Я ставлю пропозицію, щоби замкнути дискусію на цю тему.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Є пропозиція, щоби замкнути дискусію. Хто за тією пропозицією? Одноголосно перейшла пропозиція. А тепер ми будемо голосувати над внеском д-ра Богдана Гнатюка.

Головний секретар Володимир Сохан: Я прошу, щоби пан д-р Богдан Гнатюк подав дослівно на письмі свій внесок.

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Скоріше я говорив про те, яка альтернатива нам лишається. Є дві можливості: один протокол треба писати в подробицях. Все те, що ми тут говоримо і над чим ми дискутуємо, мусить бути записане і тут не повинно бути жадної дискусії. Друга справа, чи ми перед тим, як будемо цей протокол передавати до загального відома нашого членства і всього українського громадянства, чи ми виловимо найсуттєвіші постанови, головні думки, навіть критичні, і разом із звітами подамо до загального відома. Але хтось мусить бути уповноважений це зробити. Секретар це приготовляє, але якесь тіло повинно бути, щоби сконтролювало. Мій внесок є такий: протокол, який буде призначений для членства і для української громади, скоротити і подати його в такій формі, яка, очевидно, віддзеркалювала б наші наради, але не входила б в усі ті дрібні речі і подробиці, навіть в часі дискусії. Виловила найсуттєвіші справи, постанови і рішення, які є обов'язкові, найважніші справи в дискусії — позитивні, чи навіть критичні, але які є в інтересах УНСоюзу.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Якщо б ми погодилися, то хто мав би контролювати ту справу. Наш секретар, чи якесь тіло, якому ми цю справу передамо?

Головний радний Іван Одежинський: Я ставлю пропозицію, щоби тим контрольним чинником була вужча Екзекутива.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Я підтримую пропозицію д-ра Богдана Гнатюка.

Головний секретар Володимир Сохан: Я вповні погоджуюся з пропозицією д-ра Богдана Гнатюка, бо він сказав те, що я пробував в своєму звіті сказати. Я в жадному випадку не пробував накинути те, щоби я мав право цензурувати звіти, чи протоколи. Я тільки запитував, чи я маю все те, про що ми тут говоримо записати до протоколу і в такій формі цей протокол опублікувати. Чи ви хочете, щоби після того, як протокол буде написаний, приходила якась комісія і читала, чи слухала тейпи і ще раз все переглядала? Чи нарешті погодитеся на те, що в статуті написано, що секретар має це робити.

Головний контролер о. Іван Ващук: Я піддержую внесок, щоби замкнути дискусію над цією справою.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Є внесок піддержаний, щоби замкнути дискусію. Приходимо до голосування над цією справою.

Головний радний інж. Мирослав Кальба: Перед голосуванням прошу повторити ще раз внесок д-ра Богдана Гнатюка.

Головний контролер д-р Іван Скальчук: Ми всі погоджуємося, що повинна бути створена якась комісія, яка мала б переглянути протокол, який напише секретар, його скоротила, чи справила і дала до друку. Є лише різні голоси наші щодо самої комісії. Д-р Богдан Гнатюк сказав, що це можна б передати Контрольній Комісії, чи створити комісію з п'ятьох людей. А є голоси, щоби цю справу передати вужчій Екзекутиві. Я є тої думки, щоби таку комісію створити з членів Контрольної Комісії, головних радних і Екзекутивного Комітету. Секретар репрезентує Екзекутиву, тому давати лише екзекутивному чинникові, щоби на вужчій Екзекутиві цю справу рішала, не буде добре . . .

Головний предсідник Йосип Лисогір: Ви даєте пояснення, а ми вже дискусію закінчили.

Головний контролер д-р Іван Скальчук: То який є внесок?

Головний предсідник Йосип Лисогір: Я буду просити пана д-ра Богдана Гнатюка, щоби ще раз повторив свій внесок.

Почесний член Головного Уряду інж. Степан Куропась: Я прошу слова ще перед голосуванням.

Головний предсідник Йосип Лисогір: То вже не є дискусія, то вже вияснення до пропозиції.

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Мій внесок є такий, що де факто є два протоколи: один протокол в подробицях, так як є на тейпі. Він є призначений для нас, для нашого Союзу і для нашого Головного Уряду. Другий протокол — протокол для публікації буде скорочений, будуть виловлені лише найголовніші справи, про які ми тут говорили, найважніші думки з нашої дискусії і наші звіти. Очевидно, це все виготовить наш секретар.

Головний радний проф. Тарас Шмаґала: Я підтримую цю пропозицію.

Почесний член Головного Уряду інж. Степан Куропась: Я прошу слова в справі.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Пане Куропась. Я вам дам слово в наглій справі, але тут нема наглої справи.

Почесний член Головного Уряду інж. Степан Куропась: Нагла справа є така. Все, що ви тут говорите і хочете створити комісію, яка перевіряла б протокол і робила в ньому поправки, це „ковер ап". Американського президента звільнили за „ковер ап". Ви хочете тепер „ковер ап" те, що ви говорили. В нас в Чікаґо кожний ґратулює Союзові за поміщення протоколу з попереднього засідання в „Свободі". Народний Союз не повинен боятися опублікувати те, що люди думають. Тому я вважаю, що це нагла справа. Добре подумайте і не робіть „ковер ап".

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Пане інженере Куропась. Я ще не бачив жадної американської корпорації, більшої, чи меншої, в яких ми також маємо свої уділи, щоби подавала дискусію, що вони там говорять собі в подробицях. Вони виловлюють найважливіші речі і їх публікують. Я не боюся за нашу організацію, я є за тим, щоби ми знали і наші члени знали, що ми тут говоримо, а разом, щоби і наше громадянство знало. Але, щоб не було тих всіх дрібних речей, що ми тут собі говоримо.

Почесний член Головного Уряду інж. Степан Куропась: Це є власне „ковер ап".

Головний контролер мґр Іван Геврик: Я піддержую внесок д-ра Богдана Гнатюка.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Голосуємо над внеском.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Я хочу знати, хто буде відповідати за протокол і його редаґування.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Це статутова справа:

Головний секретар Володимир Сохан: То йде мова про довір'я до головного секретаря. Я своє піддержування внеску відкликаю. Я вважаю, що якщо в вас немає довір'я до мене , то я не повинен того внеску піддержувати. Ще раз пригадую тут вам постанови статуту.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Хто є за внеском д-ра Богдана Гнатюка? 20 голосів за внеском, 3 здер-здержалися. Ми прийняли пропозицію, що на тейпі є цілий протокол, на письмі до друку йде скорочений.

Головний радний д-р Богдан Футей: Ми прийняли внесок, як має виглядати наступний протокол. Наш статут говорить, що протокол має бути видрукуваний 30 днів після наших нарад. А наші протоколи появляються місяць, або два перед нашими слідуючими нарадами. Як ми до того достосуємося, бо це є зв'язане з тою самою справою? Зробім собі якийсь реальний реченець і його тримаймося. Протокол повинен бути опублікований вчасно, щоби люди знали, що ми дійсно робили, але не перед слідуючими річними нарадами, коли люди очікують, що знову ми будемо робити.

Головний секретар Володимир Сохан: Це є слушна заввага. Це є статутова постанова, якої ми змінити не можемо. Але перед хвилиною ми її змінили, бо пишемо два протоколи. Технічно воно є направду неможливо зробити і зараз трудно говорити, бо тепер є два протоколи: один написати, а потім взяти і на підставі його виготовити другий, коротший. Я вам тільки скажу, щоби ви знали, що мене болить. Друк протоколу в „Свободі" коштував нас 6,500 дол., це є тільки склад. Секретарка, яка робила мені транскрипт 350 дол., а може й більше. Коли йде мова про мою працю, то вона була в околиці 80 годин, або й більше: І коли ви тепер пропонуєте писати два протоколи, то це забере багато більше часу. Я в своєму звіті написав, що в такому вигляді протокол, який ви хотіли мати вповні, є можливість технічно написати до трьох місяців. Але це є проти постанов статуту.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Очевидно, що всі пропозиції і важні справи ми друкуємо до 30 днів, а повний протокол ми друкуємо до кінця жовтня.

Головний секретар Володимир Сохан: Перепрошую дуже. Всі резолюції і рекомендації ми друкуємо першого дня після наших нарад. Ми можемо всі звіти почати друкувати місяць після того, як ви поїдете до дому, якщо ви всі звіти дасьте. Але на кінці, лишається та решта, тобто запити і відповіді та дискусія.

Головний радний Василь Дідюк: Я хотів би тільки запитати, чи таке рішення наше, що ми будемо мати два протоколи, та чи вони оба будуть на письмі?

Головний предсідник Йосип Лисогір: Ні. Перший протокол буде на тасьмі, а з нього виготовимо протокол для публікації.

Головний радний інж. Анатолій Дорошенко: Пан Сохан сказав, що буде два протоколи. Я думаю, що один протокол буде повний, себто все записане на тасьмі, а другий коротший для публікації.

Головний радний інж. Мирослав Кальба: Розуміння протоколу таке, це, про що говорив пан Дідюк, що в протоколах канадського парляменту є все записане. Ми рішили, що наш протокол буде скорочений. Тому я пропоную, щоби це не називати протокол, а звідомлення з річних нарад Головного Уряду УНСоюзу. В противному разі ми можемо мати різні закиди.

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Я думаю, що ми кінчимо і я хотів би ще одну річ пригадати на закінчення. Головного секретаря зобов"язують постанови, які ми прийняли. Але, якщо він буде уважати, що треба би щось оминути, чи справити, то він повинен звернутися до дискутанта, чи внескодавця і з ним цю річ устійнити.

Головний секретар Володимир Сохан: Попереднього року, коли ви мені сказали, що маю в кожному випадку спитати звітодавця, чи дискутанта, чи я можу його завваги пропустити, я звертався до 5 осіб і з них деякі погодилися, а деякі ні. Я вашу постанову розумію так, що ми переповідаємо ваші голоси в дискусії, а не відкидаємо їх повністю. Тільки тоді, коли б ми мали відкидати ваш голос в дискусії, ми мали б вас спитати. Але коли ми його переповімо коротше, то, значить, ми не потребуємо вас питати. Згода? Дякую.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Заки ми приступимо до 3-ої точки нашої програми, я хочу сказати, що присутніх на нашому засіданні є 24 члени Головного Уряду. 2 є неприсутні, а це сенатор Павло Юзик і д-р Мирон Куропась. Сенатор Павло Юзик виїхав до Европи на засідання НАТО і так виглядає, що він там буде зайнятий цілий тиждень. Чи він тут буде, чи ні, я маю сумніви, але ми знаємо, що він думками є з нами, що він прислав короткий звіт та що він робить корисну роботу для нашої української справи, там де він є. Головний радний д-р Мирон Куропась дзвонив сьогодні рано з Вашинґтону. Він є тепер дуже зайнятий тою резолюцією, яку ми нині рано чули від д-ра Івана Флиса, і він не є певний, коли він приїде і чи взагалі приїде.

Головний контролер мґр Іван Геврик: Перед своїм виїздом до Европи сенатор Павло Юзик дав мені уповноваження заступати його на цьому засіданні.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Є внесок, щоби закрити наради, бо маємо обід о год. 12.30.

Головний контролер мґр Іван Винник: Ще перед закриттям ми повинні рішити, як довго будемо звітувати. Я пропоную, щоб члени Головного Екзекутивного Комітету звітували не довше 10 хвилин, члени Контрольної Комісії по 5 хвилин і головні радні по 3 хвилини.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Було питання, як довго будемо звітувати. На початку нашого засідання я сказав, що ми маємо звіти видруковані. Хто схоче усно додати нові речі до свого звіту, то має повне право. Ми то приймаємо, хіба ви хочете змінити. Але така засада була перед тим і ми цієї засади будемо тримадися дальше. Ми тільки будемо просити, щоби ви не повторювали того, що є в звітах, бо ми це знаємо. Але, якщо ви вважаєте, що маєте щось важного і нового до всіх звітів додати, то буде мати змогу це зробити.

Головний контролер д-р Богдан Гнатюк: Я думаю, що було би дуже непрактично, щоб ми обмежували час, скажімо до 10, 5 чи 3 хвилин кожному звітодавцеві. Якщо хтось має сказати щось важливого і на це потрібно більше часу, як 5 чи 10 хвилин, то не обмежуймо і даймо змогу звітодавцеві закінчити його звіт. Ми повинні самі себе контролювати і не говорити задовго.

Головний радний Андрій Джула: Я погоджуюся з тою пропозицією. Я вважаю, що якщо кожний з нас буде сам себе обмежувати і буде звітувати лише за 1976 рік і не буде говорити про 1977 рік, то це не забере багато часу.

Головний предсідник Йосип Лисогір: Я ще хочу додати, що почесний член Головного Уряду Іван Іванчук, з огляду на те, що він був зайнятий при посвяченні церкви св. Йосафата в Чикаґо, не є присутній на наших нарадах, але так, як мені відомо, він приїде ще сьогодні.

На тому кінчимо ранішню сесію наших нарад. Пополуднева сесія почнеться о год. 2-ій.

Понеділок 23 травня

ДРУГА (ПОПОЛУДНЕВА) СЕСІЯ

Головний предсідник Йосип Лисогір: Ми нині рано вичерпали першу і другу точку наших нарад. 3-тя точка наших нарад, це звіти членів Головного Екзекутивного Комітету і я попрошу заступника головного предсідника д-ра Івана Флиса, щоби він перебрав дальше ведення нарад.

Заступник головного предсідника д-р Іван Флис: Пані і Панове! Переходимо до 3-ої точки наших нарад і я попрошу до слова головного предсідника Йосипа Лисогора.

3. Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету

Звіт головного предсідника Йосипа Лисогора

Звітувати про діяльність нашого Союзу у 1976 році — це для мене багато приємніша справа, ані ж вона була в двох попередніх і раніших роках. Розпочинаючи — треба ствердити, що наш будівельний проєкт, що його ми прийняли вже близько 10 років тому, здійснений, переступивши наші сподівання. Винаймивши вже ввесь будинок, за вийнятком невеличкої крамниці ми вже маємо сильну прибуткову базу. Наш чистий дохід у 1977 році, після всіх видатків включно з відсотками від наших банкових позичок від членів, становитиме приблизно пів мільйона дол., або 6% від нашої інвестиції 8,000,000 дол. Цей дохід збільшиться у майбутніх роках. Ці цифри не включають ніяких видатків за приміщення, що їх займають Союз і „Свобода", ані зуживання електричности у наших бюрах і дуркарні.

Останній рік приніс також інші добрі новини. Наші загальні активи зросли на 1,112,000 дол., осягнувши суму 41,150,000 дол. Відсотки від бондів зросли до близько 1,400,000 дол. Дохід з усіх інвестицій зріс на 0.41% до 4.18%. Допоміжна корпорація будинку заплатила Союзові 263,000 дол. у залеглих відсотках. Цієї заплати ми не включили, як прибуток за останній рік, і не врахували у калькуляції, тому, що ми його враховували як прихід у 1973 році.

Наш дохід із членських внесків дещо вищий, як був у 1975, бо ми продали забезпечення на вищі суми окремим членам. Загальна сума забезпечення дальше зростала і під кінець року перевищила 157,000,000 дол. Ступінь смертности обнизився до 50.86, найнижчої цифри за останніх 30 років.

Виплати членам і їх спадкоємцям перевищили 2,300,000 дол. Винагороди секретарям, організаторам та іншим Відділовим урядовцям становили понад 350,000 дол. Ми признали пожертви на близько 80,000 дол. Товариствам, на стипендії, молодечим організаціям і хворим членам.

Все вищесказане стосувалося позитивних аспектів нашої фінансової й організаційної діяльности впродовж минулого року. По негативній сторінці ми мали менше нових зорганізованих членів; зменшення однаково активного як загального членства; втрати у Канаді щодо активних членів, загально членства і його суми забезпечення; значний зріст у загальних видатках; зріст у передчасних виплатах; і втрати у гіпотечних інвестиціях.

Наведені тут статистичні табелі порівнюють 1976-ий рік із 1975-им і побіжно виявляють висліди нашої діяльности та звертають увагу на загальний напрямок нашої діяльности. Докладніші інформації про кожну категорію знаходяться у звітах інших членів Екзекутиви. Як у минулих роках — я повинен подати короткі завваги про діяльність наших департаментів — Організаційного, Рекордового і Фінансового, про Видавництво і друкарню, Союзівку та наш новий будинок Головної Канцелярії.

(Продовження буде)

President's Report – Joseph Lesawyer

Reporting on the activities of our Association for the year 1976 is a more pleasant task than I have been accustomed to in the past two or more years. To begin with we now know that our building project upon which we embarked almost ten years ago has fulfilled our original expectations. Fully rented with the exception of a small store, we are now on a profitable basis. In 1977 our net income, after all expenses including interest on our bank loans from members, will be approximately one-half million dollars or 6% on our investment of $8,000,000. The return should be higher in future years. These figures do not include any charge for the space Soyuz and Svoboda occupy or for electricity consumed in our offices and pringting shop.

Last year also produced other good news Our total assets increased by $1,112,000. Reaching the sum of $41,150,000. Bond interest climbed to nearly $1,400,000. The yield on total investments rose by .41%. The building subsidiary paid Soyuz $263,000. This payment was not enter into the yield calculations because it has been accrued as income in 1973.

Our income from dues was slightly higher than in 1975 because we sold higher amounts of protection to individual members. Total insurance in force continued to grow and at the end of the year was in excess of $157,000,000. The mortality rate dropped to 50.86, the lowest in over 30 years.

Benefits paid to members and their beneficiaries exceeded $2,300,000. Awards to secretaries, organizers, and other Branch officers totalled over $350,000. We donated nearly $80,000. to organizations, scholarships, youth groups, and in support of indigent members.

All of the above were the positive aspects of our financial and organizational operations during the past year. On the negative side we had fewer new members organized; a drop in both active and total membership; losses in Canada in active members, total members, and total insurance in force; a substantial increase in general expenses; an increase in cash surrenders; and losses in mortgage investments.

The statistics listed herein comparing 1976 with 1975 concisely disclose the results of our operations and denote the general overall trends in our operations. More complete information about each category is contained in the reports of our other Supreme Officers. As in past years I shall comment briefly on the activities of the Organizing, Recording, and Financial Departments, Publications and Printing Plant, Soyuzivka, and our new Headquarters building.

(To be continued)

Різдво в Гантері!

ПОРЯДОК ВІДПРАВ

Субота, 7-го січня 1978 р., год. 9-та рано:
Велике Повечеря — З нами Бог —
Торжественна Служба Божа

Неділя, 8-го січня 1978 р., год. 10 вранці:
Божественна Служба Божа

До численної участи запрошує Власників і Гостей Гантеру —

ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ

ПРОТИРІЧЧЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

бути виконувана згідно з ленінською схемою. Цьому особливому комунізмові, застосованому лише до Італії, належало б дати більш відповідну назву: італокомунізму.

Небезпеку еврокомунізму, зокрема його найсильнішого італійського компонента, усвідомлюють політичні кола й громадськість Заходу. Колишній британський лейбористський прем'єр-міністер Герольд Вільсон у статті, опублікованій в газеті „Ґардіен'' з 7 листопада 1977 року, пише: „Еврокомунізм є політичною епідемією, яка поширюється і являє собою серйозну загрозу для Заходу''. Сказавши, між іншим, що в Італії комуністи продовжують тримати в своїй владі християнсько-демократичний уряд, Вільсон твердить, що „мусимо відмовити всякої міжнародної підтримки еврокомунізмові''. Колишній президент Італійської Республіки й сучасний президент італійської Соціял - демократичної партії Джюзеппе Сараґат у зв'язку з промовою, яку лідер італійської компартії Енріко Берлінґуер виголосив у Москві під час відзначення 60-річчя жовтневої революції, між іншим сказав у своєму виступі на засіданні ЦК італійської Соціял-демократії: „Є ілюзією гадати, що італійська комуністична партія може зірвати з СССР, так само як є ілюзією думати, що в своїй внутрішній організації вона може вийти зі схем так зв. демократичного централізму, що передумовлює необхідну одноголосність щодо лінії встановленої керівною групою''. „Це, що стається в італійській компартії, — є достосуванням до італійської ситуації ленінської політики''.

Мілена Рудницька

Невидимі Стигмати

Книжка у твердій темно-бронзовій обгортці із золотими буквами. 552 сторінки із фотографічною документацією.
Ціна 15.00 долярів.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. мгр Євгена Лозинського

складаємо 50.00 долярів на Український Студійний Центр в Гарварді.

Володимира і Сильвестер МАРТЮК

Свята Софія — Релігійне Т-во Українців Католиків — Комісія Патріяршого Фонду

повідомляє:

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

По 250.00 дол. — інж. Бук Андрій Катерина.
По 100.00 дол. — Бук О.-Богуславець Б., Пеленський Ю. Х., Бук Ю. Х., Кобзяр І. О.
По 50.00 дол. — Д-р Макаревич І. Н., Льорх С., Лешко Т. С.
По 25.00 дол. — Лямпіка М. Л.
По 20.00 дол. — Кулик Т., Іванчук С. Й., Щур П. С., Федун Л. Я., Думка М. А., Іванчук А. Л., Вижницький М. Я., Лопатинський Ю. А., Береза В., Щербий Б., д-р Яріш О., о. Дирда М., Левицький В.
По 10.00 — Яріш В., Висоцький Б., Салик С., д-р Комаринський В., Білоус Н. М., Вовк Г. З., Мудра І., Кухарук А., Сливка І., Узрейчук В., Камянко В., Вербенець Г., Стеткевич Л., Кріль Е. Д., Мидляк Г. М., Сагаль П. П., Шевчук К., Яримович Р., Стеткевич О., Кардаш В.
По 5.00 дол. — Козак І., Стець Р., Ґоть З. М., Шепарович А., Плескачевський Е.

Всумі зібрано .... 1,310.00 дол.

Збіркою в Гантері й околиці займалися: ВП. Панове — Бук Андрій, бл. п. Кобзяр Іван, Йосиф Іванчук, Лев Стеткевич, Льорх Стефан.

Комісія Патріяршого Фонду — Товариства Свята Софія — висловлює щиру подяку усім ВП. збірщикам і жертводавцям.

Усі датки на Т-во Св. Софія — Патр. Фонд — можна відтягати від податку.

•

Жертви на Патріярший Фонд можна складати в уповноважнених збірщиків, або висилати на адресу:

ST. SOPHIA RELIGIOUS ASS. —
PATRIARCHAL FUND
7911 Whitewood Road
Elkins Park, Philadelphia, Pa. 19117

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню, II поверх
(Дім Українського Визвольного Фронту)

П'ятниця, 30 грудня 1977 р., год. 7-ма веч.
ДОПОВІДЬ
Інж. РОМАНА БОБЯКА:
„Вклад українців в астронавтику".

Св. Софія — Релігійне Т-во Українців Католиків — Комісія Патріяршого Фонду

повідомляє:

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

по 200.00 дол. — Федишин Теодор;
по 100.00 — Мартиняк Стефан;
по 50.00 дол. — Д-р Кунаш Ігор;
по 25.00 дол. — Війтик Іван;
по 20.00 дол. — Гайдичук Михайло, Михайлюс Евген, Наконечний Микола, Жґула С.;
по 10.00 дол. — Єдинак Петро, О. Н., Польовий Іван, Сохоцький Михайло;
по 5.00 дол. — Лоджук С., Роман М., Польовий М., Триціцкий Л., Лебединський Н., Струк О., Гундер П., Криса А., Зелінський Й., Колюбінський Б., Коробій М., Н. Н.;
по 3.00 дол. — Цекот В.;
по 2.00 — Фуга П.

В сумі зібрано на листу ч. 1108, у ФІНІКСВІЛ $560.00

Збіркою займався п. Теодор Федишин. Всі датки на Т-во Св. Софія можна відтягати від податку.

Всім Жертводавцям складаємо щиру подяку.

•

Жертви на Патріярший Фонд можна складати в уповноважнених збірщиків або висилати на адресу:

ST. SOPHIA RELIGIOUS ASS. — PATRIARCHAL FUND
7911 Whitewood Road
Elkins Park, Philadelphia, Pa. 19117

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду

Замість квітів на могилу

бл. п. Ярослави Мельник-Кобрин

на Український Католицький Університет зложили:

100.00 дол. — Родина Покійної;
По 10.00 дол. — Каршан Марія, Зубаль Ярослав і Мирослава, Завицький Роман, Рущак Михайло і Галина, Сарахман Осип, Шатинська Олена, Матвійків М. С., Микита Любомир;
По 5.00 дол. — Мінчак Дмитро, Грабовський Франко, Маршалок Е. О., Кізюк Ігор, Бандерський Осип, Захарясевич Евген, Кізюк Надія, Кий Л. М., Михалевська Е., Александер Володимир, Возьний Михайло.

В сумі зібрано 235.00 долярів

Збіркою займався п. Осип Сарахман.

•

Родині Покійної висловлюємо глибоке співчуття, а Жертводавцям щире спасибіг.

Ділимося сумною вісткою з Родиною та Знайомими, що дня 24-го грудня 1977 р., упокоїлася в Бозі

бл. п.

ЕМІЛІЯ РАК
з роду МОЦИКІВСЬКА

уроджена 1907 року в Бережанах, Україна

ПАНАХИДИ — 26 і 27-го грудня 1977 року, о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні П. Яреми при 129 Схід 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН — у середу, 28-го грудня 1977 року, о год. 9:30 ранку до церкви св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку, а опісля на дієцезальний цвинтар св. Духа у Гамптонбурзі, Н. Й.

В глибокому смутку залишила:
мужа — ПЕТРА
дочку — ОЛЬГУ з Родиною
сина — ЯРОСЛАВА
двох рідних Братів в Канаді
ближчу і дальшу Родину в Америці, Канаді й Україні

Повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,

що дня 29-го грудня 1977 року

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої МАМЦІ і БАБУСІ

бл. п.

ОЛЕНИ зі ШУМСЬКИХ КАНДА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

В ЦЕРКВАХ:

Пресв. Родини у Вашінґтоні, Д. К.;
св. Івана Хрестителя у Мейзвіл, Па.;
св. Михаїла у Фреквілл, Па.
і св. Преображення в Шамокін, Па.

Просять про молитви:
ТЕОДОЗІЯ КІЧОРОВСЬКА — дочка
з дітьми і внуками
Сестри з Родинами

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

УПРАВА ФУНДАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

повідомляє Шановне Громадянство, що пожертви та членські внески до Фундації, можна посилати прямо на адресу Фундації:

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
240 Hope Avenue, Passaic, N.J. 07055

або складати у слідуючих фінансових установах:

1. Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union
108 Second Ave., New York, N.Y. 10003. Account No. 7616

2. Ukrainian Orthodox Federal Credit Union
P.O. Box 160 Cooper Sta., New York, N.Y. 10003.
Account No. 442.

При тому зазначуємо, що всі пожертви на цілі Фундації можна відтягати від податку.

Товариство Свята Софія —
Комісія Патріяршого Фонду
Постійний Патріярший Фонд

ЧЕСТЕР, Па.

По 200.00 дол. — Кий Василь і Лідія.
По 100.00 дол. — 13-ий Відділ СУА — Честер, Сарахман Осип і Анна, Кохан Евген.
По 50.00 дол. — Рущак Галя і Михайло, Семен Керман, д-р Олекса Біланюк.
По 25.00 дол. — Мінчак Дмитро і Анна, Кий Мирослав і Лярися, Лесик Е. В., Плюта Христина і Іван, Грабовий Л. Ф., Александер Анна і Володимир.
По 20.00 дол. — Маршалок Евген, д-р Захаріясевич, Візняк Петро і Анна, Богдан Стельмах, Сольчаник Ірена і Андрій, Стельмах Іван і Тетяна, Мінчак Леонтина, Зубаль Ярослав і Мирослава.
По 15.00 дол. — Клюка Ярослав.
По 10.00 дол. — Баган Іван, Злупко Олекса, Коменданчук В., Либуш, інж. Горбовий, Іван Давид, Михайлів Володимира, Роман Мінчак, Ярослав Салдан, Волянський Володимир, Максимик Микола, Анна, Молот Михайло, Кізюк Надія, Кухта М., Бранчик Ф., Мазур Стефан.
По 5.00 дол. — Кізюк Роман, Мельник Семен, Чарнець Осип, Зуляк Петро, Бандровський Антін, Венчак Олекса, Бейба Микола, Шабатура Павло, Зубрицька Параскевія, Коцюбова Юлія, Качмар Ярослав, Пастушок Василь, Соколишин А.
По 3.00 дол. — Кузика Ірена.
По 2.00 дол. — Кізюк Осипа, Нодис Кароль, Павлюк Теофіль.

В сумі зібрано 1,209.00 долярів. Збіркою займалися: Дмитро Мінчак, Осип Сарахман і Леонтина Мінчак.

Комісія Патріяршого Фонду — Товариства Свята Софія, висловлює щиру подяку усім ВП. збірщикам і жертводавцям.

Всі датки на Т-во Св. Софія — Патр. Фонд, можна відтягати від податку.

•

Жертви на Патріярший Фонд можна складати на руки уповноважнених збірщиків, або висилати на адресу:

ST. SOPHIA RELIGIOUS ASSOCIATION —
PATRIARCHAL FUND
7911 Whitewood Road
Elkins Park, Philadelphia, Pa. 19117

В ЧЕТВЕРТУ СКОРБНУ РІЧНИЦЮ УПОКОЄННЯ

нашого Коханого **ЧОЛОВІКА, ТАТА й ДІДУНЯ**

бл. п.

Д-ра ІЛЛІ ВИТАНОВИЧА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВ. ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

В суботу, 31-го грудня 1977 року —
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й., о год. 7-ій вечора;
в соборі свв. Володимира й Ольги, Чікаго, Ілл., о год. 8:30 рано;

В п'ятницю, 30-го грудня 1977 року —
в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., о год. 7:15 ранку;
в Студіоні, Кастель Ґандольфо (Рим).

ДРУЖИНА, ДІТИ й ВНУКИ

Не вмерли — котрі живуть в серцях тих, що залишилися.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Громадянством, що 23-го грудня 1977 року, ненадійно, відійшла у засвіти

св. п.

Д-р СТЕПАНІЯ КОРЕНЕЦЬ

ЗНАНИЙ ЛІКАР-ПЕДІЯТР

ПАНАХИДА — у вовторок, 27-го грудня 1977 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина, при 801 Спрінгфілд Авеню, Ірвінґтон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 28-го грудня 1977 року, в церкві св. Ів. Хрестителя, о год. 9:30 рано. опісля на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
сестри:
ГАННА
МАРТА ПРИЙМА з чоловіком МИХАЙЛОМ
Синами, Невісткою і Внуками
Ближча і дальша Родина

Ділимося сумною вісткою, що з Волі Божої відійшов у Вічність, по довгій і важкій недузі, на 86-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІДО

сл. п.

МИХАЙЛО ГЕНТОШ

ЗАСЛУЖЕНИЙ СОЮЗОВИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ.

Покійний народився в селі Кростєнко, біля Добромиля, Зах. Україна.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 29-го грудня 1977 року, в УКЦеркві св. Миколая в Магоні Ситі, Па., а відтак Тлінні Останки Покійного будуть поховані на місцевому цвинтарі в Магоні Ситі, Па.

Горем прибиті:
АГНЕТА — дружина
ЄЛИСАВЕТА — донька з мужем ГРИГОРІЄМ
СУЗАННА — донька з мужем БУРТОНОМ
МИХАЙЛО — син з дружиною САРОЮ
ВАСИЛЬ — син з дружиною КАРЕН
ЙОСИФ — син з дружиною МАРГАРЕТОЮ
ІВАН і ДАНИЛО — сини
Покійний також залишив в смутку 11 внуків і 6 правнуків.

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Ділимося сумною вісткою з нашою Родиною, Приятелями, Знайомими та Шкільною Дітворою, що 25-го грудня 1977 року, о год. 5:15 по пол., на 9-ій весні життя, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність, наш Найдорожчий СИН, БРАТ, ВНУК, СЕСТРІНОК і БРАТАНОК

бл. п.

АНДРІЙКО ГЛУШЕВСЬКИЙ

ПАРАСТАС буде відправлений в середу, 28-го грудня 1977 року, в похоронному заведенні R. Giordano, 1727 Crosby Avenue, Bronx, N.Y., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в четвер, 29-го грудня 1977 р., о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Покрови на Бронксі, 1745 Washington Ave., а після Служби Божої на цвинтар св. Реймонта на Бронксі, Н. Й.

Горем прибиті:
родичі — ІРИНА і БОГДАН ГЛУШЕВСЬКІ
брат — МАРКО
бабця і дідьо — СТЕФАНІЯ і ВОЛОДИМИР ЧОРНОДОЛЬСЬКІ
вуйко — д-р РОМАН ЧОРНОДОЛЬСЬКИЙ
бабця і дідуньо — АННА й ІВАН ГЛУШЕВСЬКІ
тета — ІВАННА і д-р ВОЛОДИМИР МАТКІВСЬКІ з дітьми
тета — ОКСАНА ГЛУШЕВСЬКА

Ближча і дальша Родина в Україні, Польщі і ЗСА

•

Замість квітів на свіжу могилу, просимо складати пожертви на будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку, або на радіопрограму оо. Василіян.

Субота, 31 грудня 1977 р., год. 9-та веч.
УНДім в Ню Йорку, 140-142 Друга Авеню
Грає професійна оркестра.

ТРАДИЦІЙНА ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

Аранжер Зустрічі — маестро М. Черешньовський

В програмі новорічне слово ІКЕРА; Смачний буфет зі шампанським з нагоди Нового Року та 25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ.
Новорічні несподіванки.
Столики замовляти — GR 3-5289

Велика Громада...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

голови Проводу ОУН Ярослава Стецька, та д-р Роман Малащук в імені Світового Українського Визвольного Фронту. Д-р Малащук передав на руки дружини Покійного, пані Марії, два прапори, які покривали домовину. Похоронні відправи служили о. Себастіян Шевчук з церкви св. Юра і о. Р. Мірчук.

Тризною, яка відбулася в одному із будинків консисторії УПЦ, проводив д-р Іван Скальчук, а молитву провів о. Р. Мірчук. На тризні промовляли: д-р Роман Малащук, від друзів ОУН та співв'язнів тюрем і кацетів; Михайло Ковальчин, голова Т-ва б. Вояків УПА; д-р Петро Мірчук, який разом з Покійним був в'язнем німецьких концентраційних таборів; Б. Качор, голова 20-го Відділу ООЧСУ; д-р Іван Флис, заступник головного предсідника УНСоюзу; Богдан Казанівський, головний секретар СУК „Провидіння"; ред. Василь Пасічняк, друг Покійного з концтаборів; Василь Наум, від 35-го Відділу ООЧСУ в Асторії та мгр Р. Гуглевич, від Головної Управи „Самопомочі".

Д-р І. Скальчук відчитав телеграму від голови Проводу ОУН-р Ярослава Стецька і його дружини пані Слави. Кінцеву молитву провів о. С. Шевчук.

Ляриса Лозинська-Кий, дочка Покійного, в імені родини подякувала присутнім за співчуття і участь в похоронах.

Під час тризни зібрано понад 2,000 дол. на „Фонд Волі", Патріярший Фонд і на будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку.

Перед похоронами — в понеділок і вівторок відбулися панахиди в похоронному заведенні Петра Яреми, під час яких промовляли: І. Дмитрів від Проводу ОУН-р, Корнель Василик від СУМА, д-р Володимир Савчак від Т-ва Українських Правників, д-р Федик від земляків Тисьмениць, ред. Ігнат Білинський від ГУ ООЧСУ; інж. Євген Івашків від Екзекутиви УККА і КОУАО в Ню Йорку, Марія Нестерчук від ГУ ОЖ ОЧСУ, мгр Мирослав Рак від Ліги Українських Політичних В'язнів та д-р Василь Палідвор від ГУ „Самопоміч". Учасникам панахид та промовцям склав подяку син Покійного, адв. Аскольд Лозинський.

ЗАНЕДБАНА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ки літературні, але й мовні питання, інформувати читачів про стан нашої мови в діяспорі й на рідних землях, публікувати короткі рецензії на книжки з обсягу сучасної української літературної мови, заохочувати тих, що ще не зовсім збайдужіли, до праці над культивуванням рідної мови тощо. Справ для обговорення дуже багато, і про потребу такого журналу зайво писати. Очевидно, непоправні скептики, не розглянувшися як слід у справі, можуть піднести цілий ряд контраргументів, як, напр., хто буде редагувати такий журнал, хто його передплачуватиме, звідкіля взяти грошей на його видавання і т.д., і т.д.

Тут приходить мені на думку знаменита й відважна стаття „Легковаження літератури" Марти Тарнавської, що цього року друкувалася в „Свободі". Багато дечого з її мудрих думок хотілося б тут повторити, але читачі, що турбуються справами нашої культури, напевно їх пам'ятають. Тут хай буде мені вільно повторити тільки один з її відважних аргументів: „Нашій громаді легше витратити пару мільйонів долярів на будову двох церков цього самого віровизнання, в цьому самому місті, на цій же самій вулиці, ніж зорганізувати українське літературне видавництво". Ми не бідні, хоч справжніх мільйонів між нами нема. Нема де правди діти, гроші в усьому потрібні, але справа не так у грошах, як більше в невмінні раціонально думати і відрізнювати сутнє від несутнього, потрібне від непотрібного. Не можна заперечити, що активнішій частині нашої громади не бракує патріотизму. Адже в нас щось постійно будують, організують і збирають гроші на різноманітні цілі. Але система культурних вартостей у нас не зовсім ясна.

Усі цивілізовані народи на одно з перших місць завжди ставлять рідну мову. Навіть американці, що фактично мають таку саму мову як англійці, гордяться й дорожать своєю американською версією англійської мови, уважаючи її своєю окремою мовою. Один із американських журналістів, критикуючи тих, що засмічують мову беззмістовою бомбастикою, пише: „Ті, що засмічують і зубожують нашу мову, поповнюють злочин проти себе самих. Мова належить до нас усіх. Вона наша найбільша цінність."

В Англії побито українського єпископа

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" з 19-го грудня ц.р. подала за пресовим агенством „Юнайтед Прес Інтернешенел" таку вістку: Ґлостер, Англія, 18-го грудня („Ю-Пі-Ай"). — Сьогодні демонстранти простягали палиці і парасолі понад кордон поліції, щоб побити релігійного провідника української громади у Британії і не допустити його увійти до нової церкви у Ґлостері.

Єпископ Авґустин Горняк мусів відступити до свого автомобіля, коли біля 500 демонстрантів напали на нього, побивши його лице і голову та розбивши йому окуляри.

Він був запрошений перевести церемоніял відкриття нової церкви.

„Єпископ представляє собою все те, що є зле сьогодні в Українській Католицькій Церкві", сказав Іван Фінів, речник демонстрантів. „Він збуджує глибокі почуття ненависти у багатьох українців."

Демонстранти заявляють, що 58-річний єпископ є „зрадником" для українців католиків, бо він не хоче підтримати їхні вимоги, щоб Папа Павло VI-ий призначив Кардинала Йосифа Сліпого патріярхом їхньої Церкви.

Єпископ сказав, що демонстрація мала політичний, а не релігійний характер і що демонстрантів підтримує Українська Революційна Націоналістична Група — сказано в повідомленні „Ню Йорк Таймсу". Намагання „Свободи" одержати в цій справі додаткові інформації з українських джерел досі ще не мали успіху.

ХВОРИЙ МАРЧЕНКО...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

мендації для побутових і трудових умов — прошу звернутися до Київського науково-дослідного інституту хворіб нирок (індекс 252053, Київ, вул. Коцюбинського 9А), де я був на списку диспансера і свого часу лікувався. Цю заяву прошу вкласти до моєї особистої справи.

14 травня 1977

В. Марченко"

„Начальникові табору Журавкову

Поскільки в акті про порушення режиму утримання з 4 травня ц.р. мене обвинувачується за „невиконання змінного завдання під час збірки панелів", себто 385 штук (гонад 60% після заледве місяця праці на новій роботі і при важкій недузі нирок), я прошу Вас зачитати статтю 37 виправно-трудового кодексу інженерові Булатові В. Н., конструкторові Фуксману В. А. і майстрові Симонову А. Ф., які підписали документ. В статті 37 м. ін. сказано: „адміністрація виправно-трудових закладів зобов'язана забезпечити засуджених суспільно-корисною працею, беручи до уваги їх працездатність і, по можливості, їх спеціяльність": статтю 170 КК РСФСР про „зловживання владою чи члужбовим становищем": статтю 113 КК РСФСР про „знущання". Я прошу пригадати, що стаття 1 Виправно-трудового кодексу РСФСР передбачає: „виконання покарання не має на меті спричинення фізичних страждань, чи пониження людської гідности". Цю заяву я прошу долучити до моєї особистої справи і повідомити мене про число залучника.

14 травня 1977

В. Марченко"

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

турно-освітнє життя в Ценеві („Просвіта", „Рідна Школа", „Союз Українок" і „Аматорський театральний гурток"). Читач довідується про важніші події в тому селі, про популярні жарти, про забобони, приказки й анекдоти.

Третя частина (467-585) — це історія села від Першої світової війни аж до третьої московсько-совєтської окупації в 1944 році.

Читач подивляє автора, який з трудом збирав матеріяли впродовж кількох років, бо в „нього перемогло бажання поділитися зі своїми рідними односельчанами і взагалі зацікавленими описом, у якому йдеться не так про його життя, як про долю й недолю одного українського села". Немає тепер такого Ценева, про який пише Іван Мартинюк, в пам'яті якого „залишилося його рідне село таким, яким воно в дійсності було перед знищенням новітніми московськими бюрократами, — з культурними надбаннями, чарівною красою природи, з його гарними звичаями і традицією".

В книзі надруковане резюме англійською мовою на 12-ох сторінках, список жертводавців, яко склали майже сім тисяч долярів на видання цієї книжки, в тому НТШ — 3,500 дол. і син автора — 1,000 дол. Показник імен вміщений на десятьох сторінках.

Книжка І. Мартинюка про село Ценів — цінне видання, це немов музей, в якому автор зберіг зразки матеріяльної і духової культури українського села. Немає цих зразків на рідних землях, де московський окупант завзявся знищити український нарід з його своєрідною культурою. Українці у вільному світі забувають про те, як воно було в Україні, і книжка про село Ценів їм це нагадує.

Автор турбується тим, що він на 481 сторінці назвав Керенського генералом, та читач не зверне на це уваги, бо він не вчиться історії з його книжки, а втім Керенський мав більшу владу, як генерали. Московська армія „відступала з-під Карпат над річку Стрипу" не „восени 1915 р.", бо вже ціле літо фронт був на Золотій Липі, а з Карпат москалі втекли були вже в травні 1915 р. Та це дрібничка, бо вартість праці І. Мартинюка в тому, що він зумів подати всебічний образ свого села всім тим, які цікавляться і цікавитимуться нашим минулим. І тому цю книжку мали б купити всі школи українознавства та культурно-освітні товариства і ті всі одиниці, які дбають про збереження нашої ідентичности, вивчають наші звичаї й традиції*).

*) Скорочення: „КОП" на 533 сторінці гадаємо не означає „Краєва Охорона Польщі" — а „Корпус Охрони Погранiча".

Більшість українців...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ської молоді, молодечі організації, громадські й церковні справи, які, зокрема на терені Англії, дуже ускладнились в останньому часі. Гість в першу чергу ствердив, що українців в Англії перебувають на статусі іміґрантів і тільки не велика частина старших громадян є англійськими громадянами. Під цю катеґорію не підпадає народжена в Англії чи британських кольоніях українська молодь, яка автоматично стає британськими громадянами. Очевидно, цей статус дещо зупиняє інтеґрацію українців в британське суспільне життя, але рівночасно він є також затримкою асиміляційних процесів. Проблема англійської розговірної мови існує, подібно, як в інших англомовних країнах. Згідно з твердженням Гостя, 40 відсотків молодих українців користуються і знають добре, в письмі і слові, українську мову. 60 відсотків натомість користуються нею тільки принагідно. На запитання, чи крім СУБ-у існують інші суспільно-громадські установи на терені Англії ред. І. Дмитрів відповів, що діє ще також Об'єднання Українців Великобританії. СУБ розпоряджає 17,000-им членством і рядом культурних та фінансових підприємств. Гість відмітив і позитивно висловився про працю Товариства Сприяння УНРади, яке є зареєстрованою і престижевою організацією у Великій Британії. Найбільшою молодечою організацією є Спілка Української Молоді з 3,000 членством. Організація Української Молоді Пласт працює селекційними, дещо відмінними від СУМ-у методами і тому ця організація в Англії чисельно менша. І. Дмитрів ствердив, що в загальному українська молодь, дуже здорова під моральним і навіть політичним оглядом. „Дехто, — ствердив гість, — особливо ті, які непознайомлені із зорганізованим життям в Англії, дивуються, як ми можемо на протязі 24-ох годин зібрати таку велику кількість молоді, як це сталося, наприклад, на демонстрацію проти Шелепіна чи інших совєтських верховодів, які приїжджають до Великобританії. Таємниця полягає в тому, що наші організації охоплюють і до певної міри контролюють велике число українських громадян. СУБ має 70 Відділів і мужів довір'я у кожній місцевості і через них ми можемо передавати відомості для громад і одержувати від них звідомлення," — відмітив І. Дмитрів.

Церковні справи, головно змагання українців Англії за завершення Помісної Української Католицької Церкви патріярхатом на чолі з Блаженнішим патріярхом Йосифом Сліпим, були окремою темою розмов, з уваги на загострення цієї справи в останньому часі. Ред. І. Дмитрів, не мавши точних і всебічних інформацій в цій справі, не міг зайняти становища.

УНС і „Свобода" гостили п. І. Дмитріва обідом, в часі якого продовжувались розмови про українське громадське, студентське, культурне та господарське життя в Англії. „Зміна структури праці у певному часі мусить наступити", — заявив, відповідаючи на запитання гість, бо закономірних процесів нікому ще досі не вдалося здержати.

Користаючи з побуту, ред. І. Дмитрів оглянув приміщення УНС і „Свободи" та влаштування друкарні, які його зокрема цікавили, як людину, яка має багато спільного з видавничими справами.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 30-го грудня 1977 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1977 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1977 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 1-го СІЧНЯ 1978 р.

БОФФАЛО, Н. Й. Збори 127 Відд., о год. 1-ій по пол. На порядку: відкриття, звіт Управи, а зокрема п-і Марії Галавус, дискусія і т. п. Статутова Комісія, вибір нової Управи і шукання розв'язки над приєднанням членів. — Управа.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ 245 Відд., в залі УНДому при 479 Jeremiah Ave. На порядку: звіт Управи і вибір нової на 1978 рік. Після зборів — перекуска. Проситься чл. прибути. — М. Голінко, гол., М. Мартиненко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7879. Тарзановий плян

Ми доганяємо їх!

Не забувайте, хлопці, що на тому човні находиться наш „працедавець" і тому бутьте обережні з вашими пострілами!!

Сповільни швидкість човна, Доне!

Вони, Тарзане, нас зліквідують!

Нехай вони тільки наближаться на віддаль засягу цієї гарматки... Надіюся, що зможу на половину зменшити „фльоту" панни Джейл!